

Opinnäytetyö (AMK)

Palvelujen tuottaminen ja johtaminen
matkailu- kokous- ja kongressipalvelut
2011

Sirpa Riikonen

Lähion tuotteistaminen kulttuurinäyttämöksi – case Raunistula

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

Turun ammattikorkeakoulu

Palvelujen tuottaminen ja johtaminen | Matkailu- kokous- ja kongressi palvelut

5.3.2012 | 40

Telle Tuominen

Sirpa Riikonen

LÄHIÖN TUOTTEISTAMINEN KULTTUURINÄYTTÄMÖKSI -CASE RAUNISTULA

Lähiöt ovat mielenkiintoisia kulttuurinäyttämöitä. Niissä esintyy historian lisäksi nykyaikaista kulttuuria. Historia on esillä elävässä ja muuttuvassa muodossa, mikä lisää vierailijan kokemaa aitouden tunnetta. Lähiöitä ei kuitenkaan erityisesti huomioida monessakaan kaupungissa matkailullisessa mielessä. Lähiön tuotteistaminen on kiinnostava ja uusi haaste.

Aloitettaessa tuotteistaminen on määriteltävä tavoitteet. Lähiötä tuotteistaessa on syytä ottaa alkuvaiheessa huomioon asukkaat ja tehdä mahdollisimman paljon työtä heidän kanssaan. Markkinointi on tärkeä osa tuotteistamista. Matkailutuotteen saavutettavuus on sen kiinnostavuuden kannalta erittäin olennainen tekijä. Saavutettavuudella on useita näkökulmia. Näkökulmaa tuotekehitykseen antaa aitouden käsite ja asiantuntijahaastattelu. Tuotetestaus olisi seuraava askel. Osana tuotteistamista voidaan pitää myös katsetta tulevaisuuteen. Kannattaako tuotteistamista ylipäättänsä aloittaa? Lähiöiden mahdollisuuksia tulevaisuuden kohteina tukee moni ennustettu tuleva trendi.

Lähiöillä on useita mahdollisia segmenttejä. Kulttuurimatkailijat etsivät uusia ja kiinnostavia kohteita museoiden vaihtoehdoksi. Lähimatkailijat ovat kiinnostuneita lähialueiden kohteista ja etsivät uusia syitä matkustaa jo tuttuihin kohteisiin. Hintatietoiset matkustajat etsivät edullisia lentoja ja vaihtoehtoisia käyntikohteita. Identiteetin etsijät ovat kiinnostuneita lähihistoriasta ja kultuurihistoriasta liittyen omaansa tai sukunsa menneisyyteen. Aktiiviset seniorit etsivät helppoja kohteita ja antavat arvoa nostalgialle.

Turun Raunistula on keskustan tuntumassa sijaitseva asuinlähiö, jonka historia on mielenkiintoinen ja monipuolinen. Alueella on säilynyt useita vanhoja rakennuksia ja historia on selkeästi näkyvillä myös ruutukaavan puuttumisessa. Raunistulan historiallinen yhteisöllisyys on säilynyt suhteellisen elävänä nykypäivään.

Työssä on poikkitieteellisiä elementtejä. Osaltaan työ sisältää sosiologisia ajatuksia. Sen lisäksi menetelmänä on käytetty viihdeteollisuuteen viittaavaa Stooripuuta, jossa tuotetta kehitetään dramaturgian keinoin.

Raunistulan tuotteistaminen voitaisiin aloittaa tekemällä nostalgisia infotauluja, joita seuraamaalla voidaan tehdä kaksi erilaista kävelykierrosta. Infotaulujen tueksi voitaisiin kehittää mobiilikierros, jossa taulujen sisältö ja mahdollinen lisäinformaatio olisivat päätelaitteella hyödynnettävissä. Mahdollisesti infotaulut voitaisiin korvata kokonaan mobiilikierroksella. Kierroksen sisällössä elämysellisyys olisi otettu huomioon, kuten myös alueen palvelut. Kierrokset ovat suunnitelmatasolla ja seuraava askel on esitellä ne mahdolliselle toteuttajalle.

ASIASANAT:

(Kulttuurimatkailu, kulttuurimatkailija, tuotekehitys, dramaturgia, elämys

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Hospitality Management | Tourism, hotel and kongress management

5.3.2012 | 49 pages

Telle Tuominen

Sirpa Riikonen

DEVELOPING A SUBURB INTO A TOURISM PRODUCT

Culture is on display in many interesting ways in suburbs. Where not only history but also modern day culture can be found. History is on display in a vivid and ever changing way that enhances the sence of authenticity and thus, the visitor is able to feel the suburb. However, suburbs are not widely acknowledged in the tourism sector. Productizing a suburb is therefore an interesting new challenge.

The first step in productizing is defining the goals. When productizing a suburb, it is reasonable to take the residents into account already in the very early stages, and to cooperate with them as much as possible. Marketing is an essential part of productizing. The accessibility of a tourism product is an important factor influencing its attractiveness. There are several aspects in accessibility. The concept of authenticity and an interview with a specialist give some perspective to productizing. The next step, after the present study, would be testing the product. Gazing into the future can also be seen as a part of the productization and it may give some answers to the question: should this product be developed? The probability of suburbs becoming one type of the future travel destinations is supported by several future trends.

There are several potential segments for suburbs as destinations. Culture travelers are looking for new and interesting destinations as an alternative to museums. The nearby travelers are interested in destinations close by and are looking for new reasons to visit already familiar destinations. Budget travelers are looking for inexpensive flights and alternative destinations. The indentity seekers are interested in the recent history and the cultural history related to their personal past or the past of their families. The active seniors are seeking easy to reach destinations and give value to nostalgia.

Raunistula is a suburb in Turku. It is situated near the center of Turku. It has a colorfull and interesting seen in history. There are several historical buildings still remaining in the area. The history is also clearly seen in the lack of strick city planning. The historical sense of community is still fairly vivid.

There are some interdisciplinaty elements in this study and therefore a sosiological point of view is partly applied in the theses. In addition, a practical model, called the story tree, from entertainment industry has been used in order to help with the productization. Storytree is a model used in dramaturgy and modified to be used in productizing a service business.

Productizing Raunistula could begin by creating a nostalgic information board. By following the nostalgic boards, it would be possible to make two different boardwalks in the area. The most economic solution would be to implement the boards in an electronic form. The factors related to creating a strong experience as well as the service offering in the area would have to be taken into consideration. The authenticity and the sense of community are taken into account when planning the content of the nostalgic boards. The boardwalks still only exist in theory and the next step will be to introduce them to someone who would put the idea into practice.

KEYWORDS:

Culture tourism, culture tourist, productizing, dramaturgy, experience industry

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	12
1.1 Tavoitteet	13
1.2 Toimeksiantaja	14
2 RAUNISTULAN ESITTELY	15
3 LÄHIÖN TUOTTEISTAMINEN – CASE RAUNISTULA	16
3.1 Aitous	17
3.2 Vieraanvaraisuus lähiömatkailussa	18
3.3 Markkinointi	19
3.4 Lähil kierrosten tuotteistaminen Turun kulttuuripääkaupunkivuotena	20
4 LÄHIÖT TULEVAISUUDEN MATKAKOHTEINA	21
4.1 Tulevaisuudesta	21
4.2 Kohderyhmät muuttuvat	22
5 LÄHIÖIDEN ASIAKASSEGMENTIT	24
5.1 Kulttuurimatkailijat	24
5.2 Lähimatkailijat	25
5.3 Identiteetin etsijät	26
5.4 Muita segmenttejä	27
6 RAUNISTULAN TUOTTEISTAMINEN	28
6.1 Menetelmänä Stooripuu	28
6.2 Raunistulan edut mahdollisena kohteena	31
6.3 Raunistulan tuotteistamisen haasteita	32
6.4 Nostalgiset infotaulut ja kierrokset	35
6.5 Kävelykierros lapsiperheille: Raunistula Maijan silmin	37
6.5.1 Taulu 1: Koululaisten arkea Raunistulassa (liite 3)	39
6.5.2 Taulu 2: Lapsiperheen arkea Raunistulassa (liite 4)	41
6.5.3 Taulu 3: Työläisten Tarmo (liite 5)	42
6.5.4 Taulu 4: Raunistulan Seimi (liite 6)	42
6.6 Kävelykierros aikuisille ja nuorille; Raunistula Matin silmin	43
6.6.1 Taulu 2: Kieltolaki (liite 7)	43
6.6.2 Taulu 3: Työskentely ja leivän levennys (liite 8)	44
6.6.3 Taulu 4: Virusmäentie (liite 9)	45
7 POHDINTAA	46
7.1 Tuotteen aitoudesta	46

7.2 Mitä seuraavaksi?	47
LÄHTEET	49

LIITTEET

Liite 1	Infotaulujen rakenne
Liite 2	Tarjous Multi Print
Liite 3	Infotaulu: Maijan koulupäivä 1920-luvun Raunistulassa
Liite 4	Infotaulu: Lapsiperheen arkea
Liite 5	Infotaulu: Työläisten Tarmo
Liite 6	Infotaulu: Raunistulan Seimi
Liite 7	Infotaulu: Kieltolaki
Liite 8	Infotaulu: Työskentely ja leivänlevennys
Liite 9	Infotaulu: Virusmäentie

1 JOHDANTO

Tutkimusprosessi alkaa, kun tutkijalle alkaa tulla mieleen kysymyksiä jostakin ilmiöstä tai asiasta (Helakorpi 1999, 31).

Matkustellessa huomaa, että Euroopan kaupunkien keskustat muuttuvat toisiaan muistuttaviksi, kaupallisiksi markkinapaikoiksi. Tätä teemaa käsitellään mediassa. Kiinnostavia ja ajankohtaisia huomioita esitetään Ylen toimittamassa dokumenttisarjassa Tehtävä lähiössä. Jaksossa 5 Helsingin lähiöprojektin vetäjä Marja Piimies mainitsi lähiöiden mahdollisuudet matkailullisesti. Erityisen tärkeää hänen mielestään oli alueiden profilointi ja erityispiirteiden vaaliminen sekä niiden esille nostaminen (Tehtävä lähiöissä, 5.) Näistä syystä tässä työssä on poikkitieteellinen ote sosiologisen näkökulman kautta. Tuotteistamisessa on käytetty hyväksi dramaturgian välinettä, stooripuuta.

1980 –luvulla kulttuuriperinteestä alettiin olla yleisesti matkailualalla kiinnostuneita. Varsinaiseksi trendiksi se alkoi muodostua 1990 –luvulla. Nykyään kulttuuriperinnekohteet ovat itsestään selvyyksiä ja niitä löytyy miltei kaikkialta ainakin jossain muodossa. (Dicks 2004, 120.) Niiden suosio on kasvanut esimerkiksi Isossa Britanniassa 1975-1998 35 % ja suosio kasvaa edelleen (Dicks 2004, 121).

Turun kaupunki matkailualueena on monipuolinen ja mielenkiintoinen. Turussa on keskusta-alueen ja saariston lisäksi mielenkiintoisia kaupunkikulttuurin näyttämöitä historiallisissa ja nykyaikaisissa asuissa. Lähiö on saanut jo sanana huonomaineisen sävyn. Usealla lähiöllä onkin huono maine. Jos asuinalueita

tuotteistettaisiin, se voisi lisätä alueen yhteisöllisyyttä ja sitä kautta viihtyisyyttä. Asukkaiden arvostus omaan alueeseensa kasvaisi ja lähiöistä alettaisiin pitää parempaa huolta.

Turussa kulttuuriperintökohteita ovat mm. Keski-aikamarkkinat, Käsityöläismuseo ja Kuralan kylämäki. Keskustelu Kuralan kylämäen merkityksestä maamme kulttuuriperinteelle alkoi kuitenkin jo 1970 –luvulla (Turun kaupunki). Turun kulttuuriperintökohteet ovat museomaisia ja keskittyvät niin kauaksi historiaan, että 2010-luvun ihmisen voi olla vaikea täysin samaistua niihin. Osa kulttuuriperinnekohdeista voisi esitellä tuoreempaa historiaa. Kulttuuriperintöä on myös lähihistoria.

Kulttuurin päänäyttämöt eivät ole enää pelkästään suljettuja tiloja kuten museot ja teatterit. Kulttuuria voi kokea ja katsoa laajasti monenlaisissa ympäristöissä. Osittain tämä kehitys tarkoittaa kokonaisten alueiden muuttumista historiallisten aikakausien tapahtumapaikoiksi eli näyttämöiksi. Osittain se tarkoittaa kulttuurin ja taiteen yhteyttä kaupunkikuvassa. (Dicks 2004, 2.) Se viittaa siihen, että halutaan nähdä enemmän kulttuuria arkisissa ympäristöissä. Lähiöt voivat toimia kulttuurihistorian tai ajankuvan näyttämönä. Niissä kulkiessa voi mm. tarkastella Suomen kaupungistumista ja sen vaikutuksia sekä nykyaikaista monikulttuurista elämää.

1.1 Tavoitteet

Tavoitteena on tarkastella asuinlähiöitä kulttuurimatkailun- ja tuotteistamisen näkökulmasta. Työssä pyritään selvittämään syitä lähiöiden kiinnostavuuteen matkailukohteina. Tavoitteena on tarjota esimerkki tuotteistamattoman lähiön tuotteistamisen aloittamiseen. Tutkimuksen pääongelmana on: Kuinka

tuotteistetaan asuinlähiö? Alakysymyksenä on se, miksi lähiöstä pitäisi tehdä matkailunähtävyys. Lisäksi perehdytään miettimään matkailunähtävyyden mahdollisia riskejä lähiöiden asukkaiden kannalta sekä liian tuotteistamisen kannalta. Lähiötä tarkastellaan tuotteistamisen kannalta ja siitä tehdään tuote. Lisäksi otetaan huomioon alueen asukkaat, näin työhön sisältyy myös poikkitieteellinen, sosiologinen näkökulma. Poikkitieteellisyyttä lisää se, että tuotekehityksessä on käytetty apuna dramaturgiasta mukailtua apuvälinettä.

Perehtymisen arvoisen aiheesta tekee se, ettei lähiöitä tällä hetkellä huomioida matkailullisessa mielessä. Jäljempänä huomioidaan matkailu-alan tulevaisuutta ja lähiöiden kannalta kiinnostavia tulevaisuuden trendejä. Tuotteistamisen ongelma Suomessa on usein se, että tuote valmistetaan siksi, että sen valmistamiseen löytyy erityisosaamista. Tuote tehdään tuotteen tekemisen vuoksi. Tällöin keskitytään liian tarkasti itse tuotteeseen ja unohdetaan sen käyttäjät ja markkinointikanavien tarkeys. (Parantainen 2007, 29.) On kuitenkin tärkeää muistaa, onko tuotteille kysyntää. Myöhemmin perehdytään useaan kohderyhmään eli segmenttiin, joille lähiöt voivat olla kiinnostava kohde. Lähiöiden tuotteistamisen ollessa suhteellisen uusi asia pyritään tässä opinnäytetyössä osoittamaan syitä, joiden takia kaupunkien olisi hyvä harkita omien lähiöidensä tuotteistamista.

Massaturismin kehittymisen myötä on puhuttu matkakohteiden aitoudesta. Opinnäytetyössä aitoutta tärkeänä elementtinä kohteen tuotteistamisessa ei ole unohdettu. Tavoitteena on selvittää, millainen on aito matkakohde. Sen lisäksi tarkastellaan sitä, mitä aitous matkailussa tarkoittaa.

1.2 Toimeksiantaja

Toimeksiantajani oli Turku 2011 –säätion alaisuudessa oleva Taiteilija naapurina –hanke. Turku 2011 –säätio toimi nimensä mukaisesti Turun Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden 2011 koordinoijana ja vastaa kaikesta toteutuksesta. Säätion alaisuudessa oli kaikki kulttuurivuoteen liittyvä toiminta. Säätio koordinoi markkinointia, erilaisia kulttuurihankkeita, tutkimusta ja yhteistyökumppaneita sekä tiedotusta. Säätio aloitti toimintansa vuoden 2007 lopussa. (Turku 2011 –säätio 2010.)

Taiteilija naapurina –hankkeen puitteissa kulttuuritoimintaa järjestetään keskusta-alueen ulkopuolella. Kulttuurin tuottajina toimivat ammattitaiteilijoiden lisäksi myös alueiden asukkaat ja erilaiset järjestöt sekä yhdistykset. Tavoitteena on tuoda kulttuuria lähemmäksi ihmisten arkea tai järjestää tapahtumia, joiden tavoitteena on saada niiden yleisö huomaamaan, että arkinen kulttuurimme on tutustumisen arvoista. (Turku 2011 –säätio, 2010)

2 RAUNISTULAN ESITTELY

Raunistula on Turun kaupunginosa, joka sijaitsee Aurajoen länsirannalla (Kuva 1 luvussa 6) (Turun Yliopisto). Kauppatorilta Raunistulaan on matkaa n. 1,5 km (Google). Raunistulalla ei ole selviä maantieteellisiä rajoja. Idässä alue rajautuu Aurajokeen. Raunistula rajautuu myös entiseen Turun ja Maarian rajaan Aninkaisten tulliin. (Turun Yliopisto.)

Raunistula oli ennen kylä, joka kuului Maarian kuntaan. Se liitettiin osaksi Turkuä vasta vuonna 1944. Vanhimmat Raunistulan rakennukset ovat keskiajalta. 1880-luvulla Raunistula oli asukasluvultaan Turun suurin esikaupunkialue. Suurin osa Raunistulan asukkaista kävi töissä Turussa. Turun

teollistuminen houkutteli ihmisiä muuttamaan Turun liepeille ja Raunistulasta monella oli taloudellisesti mahdollista vuokrata tai ostaa torppa, jonka alueella saattoi myös pitää jonkin verran kotieläimiä ja kasvimaata. Raunistulassa oli halpaa tonttimaata, eikä rakentamista säädellyt Turun kaupunki. Tästä syystä johtuen Raunistulassa rakennettiin vapaasti pienille tonteille. (Turun Yliopisto.)

Raunistulan maine oli rauhaton. Siihen oli osaltaan vaikuttanut nopea väestönkasvu pienellä alueella, jossa ei ollut valvontaa, kouluja tai viemäröintiä johtuen siitä, ettei se ollut osa kaupunkia. Valvomattomasta ja tiheään rakennetusta esikaupungista löytyi piilottelupaikkoja pikku rikollisille. Juhlinta ja alkoholin runsas käyttö oli työläisesikaupungissa suosittua. Raunistula sai maineen radikaalien ”punaisten” alueena. Raunistulasta onkin saanut alkunsa Suomen ensimmäinen Työväenliike. Raunistula on näin ollut merkittävä osa työläisten historiaa. (Turun Yliopisto.)

Suomen itsenäistymisen jälkeen Raunistulassa lisättiin valvontaa ja väestönkasvu hidastui. Nykyään Raunistula on suosittu asuinalue keskustan tuntumassa. Vanhoja rakennuksia on purettu ja uusia rakennetaan tilalle. Kuitenkin Raunistulassa on säilynyt riittävästi vanhoja rakennuksia, jotta tunnelma on säilynyt samanlaisena kuin esikaupunkiaikoihin. (Turun Yliopisto.) Raunistulan maine on edelleen hieman levoton. Alueen suosio lisääntyy ja tonttien hinnat nousevat. Raunistulan suosio perustuu sen pikkukylämäiseen tunnelmaan, yhteisöllisyyteen ja hyvään sijaintiin lähellä Turun keskustaa.

3 LÄHIÖN TUOTTEISTAMINEN – CASE RAUNISTULA

3.1 Aitous

Matkailupalveluja tuotteistettaessa ei voida ohittaa aitouden käsitettä. Alati globalisoituvassa maailmassa sen huomioiminen on tärkeää. Matkailutuotetta kehitettäessä Suomessa on Tarssasen (2006) kehittämästä Elämyskolmiomallista apua. Aitous on tässäkin mallissa tärkeä elämyksen syntymiseen liittyvä elementti. Elämyksen syntyminen on subjektiivista ja siihen liittyy monta osatekijää. Elämyskolmiomalli on kehitetty auttamaan elämyksen syntymisen ymmärtämisessä. Sen avulla pystytään kehittämään palveluja paremmin tukemaan elämyksen syntymistä. (Kulmala 2007, 37 Tarssanen&Kyllänen 2006, 10.)

Kuten elämyksenkin, myös aitouden kokeminen on subjektiivista. Sen kokemiseen vaikuttavat oma maailmankatsomus sekä kulttuurilliset, sosiaaliset ja poliittiset taustatekijät. (Smith&Robinson 2006, 184.) Elämyskolmiomallissa aitous käsitetään vahvasti uskottavuuteen liittyvänä tekijänä. Aito tuote on sellainen, että siihen uskotaan. Turisti voi epäaidossa tilanteessa tuntea itsensä huijatuksi. Helpointa on mitata aitoutta paikallisten ihmisten avulla. (Kulmala 2007, 41.) Lähiön tuotteistamisessa tämä sujuu käytännössä suhteellisen helposti, kun tuotteistettavan kohteen asukkaat on otettu suunnittelun alusta saakka mukaan kehittämiseen. Tuotteen voi testata asukkailla tai tuote voi pohjautua asukkaiden omiin näkemyksiin.

Aitouden kokemista helpottaa, kun turisti pääsee itse osallistumaan tekemiseen. Aktiivisen osallistumisen myötä turisti kokee olevansa osa paikallista yhteisöä ja hän kokee kokemuksen kokonaisvaltaisemmin. (Smith&Robinson 2006, 187.) Lähiöitä tuotteistettaessa elävöittämiseen on monia mahdollisuuksia. Lähiöt ovat yksilöllisiä ja jokaiselle lähiölle löytyy oma tapa, miten sitä tuotteena voidaan elävöittää.

Kaupungin tuotteistamista voi verrata ravintolaan tuotteena. Kaupunki voidaan ajatella kokonaisuutena kuin ravintolaa. Kaupunginosat ja sen sisältämät nähtävyydet, ovat kuin erilaisia ruoka- ja juoma-annoksia. Erilaiset annokset muodostavat ravintolakonseptin. Annoksia voidaan mukailla tai muuttaa vuosien varrella. Sen lisäksi eri aikoina voidaan keskittyä myymään enemmän jotain tiettyä annosta kuin jotakin toista. Kaupungeissa on useita mahdollisia nähtävyyksiä ja kiinnostavia vierailun kohteita. Niin ravintolan kuin kaupunginkin kiinnostavuuteen vaikuttaa ajanhengen mukaisuus. Jatkuva muutos on tärkeä osa kaikkea kehitystä, kuten tuotekehitystäkin.

Käytännössä tuotteistamisessa tarvitaan määriteltyjä tavoitteita. Tavoitteiden tulisi olla harkittuja ja realistisia. Suuren linjan tavoitteet voidaan jakaa pienempiin toimintasuunnitelmiin. (Godfrey&Clarke 2000,10.) Raunistulan tuotteistamisen suunnittelussa tulisi tehdä yhteistyötä alueen asukkaiden ja yrittäjien kanssa. Tavoitteet saadaan realistisiksi ja käytännössä toimiviksi jos jo kehitysvaiheessa kuunnellaan asukkaita ja yrittäjiä. Yhteisön aktivoiminen luo positiivista ilmapiiriä joka erityisesti asuinalueen kehityksessä on tärkeää.

3.2 Vieraanvaraisuus lähiömatkailussa

Asiakastyytyväisyystutkimukset ovat osoittaneet, että paikallisten ihmisten ystävällisyys on erittäin tärkeä tekijä turistien arvioidessa kohdetta. Paikallinen yhteisö on erottamaton osa kohdetta ja siitä muodostuvaa tuotetta. Kun paikalliset ihmiset saavat osallistua tuotteen suunnitteluun, kohdetta tuotteistettaessa muistetaan olla maltillisia, ja toimitaan kestävän kehityksen pohjalta, saadaan paikallisten tuki, ja täten myös osallistuva ja positiivinen ilmapiiri. (Smith&Robinson 2006, 94.) Lähiöissä tämä on tärkeää, sillä turistit

tulevat asukkaiden arkiseen ympäristöön. Kaupunkikohteisiin matkustettaessa on yleistä viettää aikaa pääsääntöisesti keskustan alueella. Lähiön tuotteistamisen alkuvaiheessa olisi siis hyvä miettiä, kuinka idea tulisi markkinoida alueen asukkaille. Tuotteen kehittäminen ja markkinoiminen turisteille helpottunee, jos alueen asukkaat tukevat tuotteistamista.

3.3 Markkinointi

Matkakohdetta kehittäessä on tärkeää muistaa yksi tuotteistamisen perusasioita: asiakkaille on tehtävä kohteen löytäminen helpoksi (Parantainen 2007, 38). Jos päätetään tuotteistaa lähiö, on muistettava panostaa markkinointiin ja saavutettavuuteen. Esimerkiksi Turun Varissuo ja Pansio voisivat olla mielenkiintoinen tuote yhdistettynä. Ne sijaitsevat saman bussireitin vastakkaisissa päätepisteissä. Sen lisäksi niille on yhteistä se, että väestö on monikulttuurinen. Pansio on monelle Turkuun tulevalle maahanmuuttajalle ensimmäinen asuinpaikka, sillä siellä sijaitsee pakolaisten vastaanottokeskus. Varissuo taas on yksi niistä Turun lähiöistä, joissa voi havaita monikulttuuristen yhteisöjen vaikutuksen. Siellä on esimerkiksi bazaar kappakeskuksen yhteydessä.

Markkinointisuunnitelma on tärkeä osa tuotteistamista. Markkinointisuunnitelman keskeisenä osana on kohderyhmien eli segmenttien valinta. Markkinointisuunnitelma liittyy myös kohteen saavutettavuuteen. Kohteesta tiedottaminen, markkinointikanavat ja oikeat kohderyhmät lisäävät saavutettavuutta. Markkinointiviestintä ei ole vain myymistä, vaan myös tiedottamista. (Godfrey&Clarke 2000, 11.) Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, kuinka kohde löydetään kilpailevasta tarjonnasta. Kohteen löytämisen lisäksi saavutettavuuteen voidaan liittää myös olennaisen tiedon saannin vaivattomuus sekä palvelujen löytäminen.

3.4 Lähikierrosten tuotteistaminen Turun kulttuuripääkaupunkivuotena

Turussa järjestettiin toulokuussa 2011 lähiökierroksia. Niissä tutustuttiin Turun lähiöihin pääasiassa busseilla ryhmässä liikkuen. Lähiökierrokset järjestettiin Turku 2011 –säätöön ja Taiteilija naapurina –hankkeen toimesta. Kierroksia koordinoi Miika Neulamäki. ”Aloite kierrosten suunnitteluun tuli ohjelmajohtaja Suvi Innilältä” -kertoo Miika Neulamäki haastattelussa 7.3.2011. Idea kierroksiin saatiin kun mietittiin miten lähiöt saataisiin elämyksellisesti osaksi kulttuuripääkaupunkivuotta. (Neulamäki, 7.3.2011.)

Kierrokset olivat sisällöltään historiaa ja nykyaikaa yhdistäviä. Sisällön suunnittelivat oppaat. Lähtöajatuksena oli esitellä jokaisen lähiön ominaispiirteet ja saada osallistujat ymmärtämään kohteen luonne. Kierroksella vastattiin esimerkiksi kysymykseen: Miksi Raunistulasta tuli Raunistula? Jokaisen kierroksen suunnitteli opastava opas. Kierrokset suunniteltiin toisistaan erillään, joten sisältö vaihteli eri kierroksilla. Suunnittelun lähtökohtana olivat historian lisäksi myös lähiöiden asukkaiden haastattelut. (Neulamäki, 7.3.2011.)

Neulamäki mainitsee lähiökierrosten asiakkaiksi kaikki turkulaiset. Sen lisäksi kierrokset sopivat turisteille, koska ainakin osa niistä aiotaan järjestää enganniksi ja ruotsiksi. Yhdeksi kohderyhmäksi Neulamäki erottaa koululaisryhmät. Hän tuo esille myös ryhmän, jota hän nimittää kaupunginosa-aktiiveiksi. (Neulamäki, 7.3.2011.) Kaupunginosaviikkojen suunnittelussa oli otettu huomioon, että turistit alkoivat olla yhä enemmän kiinnostuneita aidoista kulttuuriympäristöistä.

Turussa on useita mielenkiintoisia kohteita lähiökierroksille. Kohteet valikoituivat Kaupunginosaviikkojen kaupunginosien perusteella. (Neulamäki, 7.3.2011.) Kaupunginosaviikoilla esille pääsevät Turun keskustan ulkopuoliset alueet. Jokainen esittelyssä mukana ollut kaupunginosa sai aikaa viikon. Viikon aikana alueella järjestettiin monenlaisia kulttuuritapahtumia. Lähiökierrokset olivat yksi tapa tutustua kaupunginosaan. Yhteensä esillä oli 15 kaupunginosaa. (Turku 2011 –säätö).

4 LÄHIÖT TULEVAISUUDEN MATKAKOHTEINA

4.1 Tulevaisuudesta

Globalisoituminen ja kulttuurien yhteen sulautuminen lisääntyvät, kun vapaa kauppa ja matkustaminen lisääntyvät. (Henley Center Headlight Vision 2010, 2) Perheet, suku ja ystävät voivat asua ympäri maailmaa. Yritysten kansainvälistyessä työn perässä muutto ja matkustaminen lisääntyvät. Etätyö ja virtuaaliset kokoukset yleistyvät teknologian kehityksen myötä, mutta ainakin tällä hetkellä niitä pidetään yleisesti huonompina ja tehottomina vaihtoehtoina kasvokkain tapahtuvaan kommunikointiin verrattuna. (Henley Center Headlight Vision 2010, 11.)

Huoli ympäristöstä ja ilmastosta kasvaa samalla kuin öljyn hintakin (Henley Center Headlight Vision 2010, 10). Lomapäätöksiä tullaan harkitsemaan tarkemmin ja vaihtoehtoja katsellaan lähempää etenkin, kun hiilidioksidipäästöjen vaikutus ilmastonmuutokseen huolettaa kuluttajia (Henley Center Headlight Vision 2010, 11). Lentoliikenteen vaikutus hiilidioksidipäästöihin on kiistatta selvästi suurempi, kuin muiden

liikennevälineiden. Vaikka lentoyhtiöt ovat tietoisia tästä kehityksestä ja reagoivat siihen kehittämällä välineitä ja tuotteita, tulee tämä trendi mitä luultavimmin lisäämään lähimatkailun kiinnostavuutta vaihtoehtona. Kestävä turismi tulee olemaan tärkeää tulevaisuudessa.

Turvallisuus huolettaa kuluttajia. Jopa 40 prosenttia kuluttajista tuntee olonsa turvattomaksi, nyt ja trendin ennustetaan kasvavan tulevaisuudessa. (Henley Center Headlight Vision 2010, 10.) Pelkoa aiheuttavat epidemiat ja pandemiat. Yleinen ilmapiiri tulee muuttumaan pelottavaksi matkustamisen kannalta. (Henley Center Headlight Vision 2010, 11.) Kotimaan matkailun suosio kasvaa, koska se koetaan turvallisemmaksi. Entuudestaan tutut kohteet koetaan turvallisimmiksi, ja niihin palataan useammin takaisin. Vaihtelua saadaan, kun tutuista kohteista etsitään uusia nähtävyyksiä ja aktiviteetteja.

4.2 Kohderyhmät muuttuvat

Matkustajien määrä on kasvanut jatkuvasti samalla, kun matkustajatyypin määrä on lisääntynyt. Yhä useamman tyyppisiä, toisistaan eroavia, ihmisiä haluaa matkustaa. Henley Center Headlight Visionin Amadeuksen kanssa yhteistyössä julkaiseman raportin mukaan tulevaisuudessa, vuonna 2020, neljä matkustajatyyppeä tulevat olemaan hyvin tärkeitä.

Aktiiviset seniorit ovat matkustajatyyppeä, jolla on aikaa ja rahaa matkustaa työntekoon kuluvan ajan vähennyttyä (Henley Center Headlight Vision 2010,22). Globaalit heimot ovat matkustajia, jotka matkustavat perhesyistä. Tulevaisuudessa on yhä enemmän perheitä ja sukuja, joiden jäsenet asuvat eri puolilla maapalloa. (Henley Center Headlight Vision 2010, 26.) Kosmopoliittit liikkujat ovat matkustajia, jotka matkustavat erittäin usein, sillä he tekevät

ainakin osittain etätyötä (Henley Center Headlight Vision 2010, 30). Globaalit johtavat ovat matkustajatyypit, joiden motiivi matkustaa on lyhyet tai pitkät työmatkat. Tämä trendi yleistyy yritysten kansainvälistyessä. (Henley Center Headlight Vision 2010, 34.)

Nämä matkustajatyypit eivät ole ainoita tulevaisuudessa vaikuttavia segmenttejä, mutta ne on valittu siksi, että niiden selkeiden ominaispiirteiden avulla on mahdollista segmentoida palveluja. Ne ovat myös ryhmiä, joiden suhteellinen osuus tulee kasvamaan. (Henley Center Headlight Vision 2010, 1.) Segmentoiminen, ja näin myös palveluiden suuntaaminen halutuille segmenteille, helpottuu tulevaisuudessa teknologian kehityksen myötä.

Kohderyhmien on helpompi löytää itselleen suunnatut palvelut laajasta tarjonnasta (Page&Stephen J 2007, 88). Valmiiksi paketoitujen matkojen valikoituine kohteineen vähenevät, kun teknologia mahdollistaa turistien räätälöidä matkansa itse (Henley Center Headlight Vision 2010,11). Turistit siis itsenäistyvät. Verkkopalveluiden kehittäminen käyttäjäystävällisemmiksi on tärkeää. Myös kaupunkien ja yksinäisten kohteiden on entistä paremmin huomioitava tämä trendi. Aikaa matkusteluun on tehostuvassa maailmassa vähemmän, mutta ihmiset käyttävät rahaa enemmän (Page&Stephen J 2007, 88). Koska aikaa on vähemmän, suunnitteluun halutaan käyttää vähemmän aikaa. Tulevaisuuden turistien valintoja voi olla helpompi ohjailla, kun palvelujen tarjoaja miettii markkinointiviestinnän perusteellisesti.

Jatkuvasti globalisoituvassa maailmassa muutetaan useammin työn perässä pois kotipaikkakunnalta jopa toiselle mantereelle. Työ- ja vapaa-ajanmatkustelun seurauksena ystäväystytään helpommin kaukana asuvien ihmisten kanssa. Yhteydenpito on edistyvän teknologian takia helpompaa kaukasiin sukulaisiin ja ystäviin. (Henley Center Headlight Vision 2010,27.)

Matkustamisen motiivit lisääntyvät, kun elinpiiri laajenee. Samalla matkustaminen helpottuu teknologian kehityksen myötä (Page&Stephen J 2007, 88).

5 LÄHIÖIDEN ASIAKASSEGMENTIT

Tuotekehityksessä on tärkeää huomioida kenelle tuotetta kehitetään. Alla on esitelty matkailija segmenttejä, jotka voisivat olla kiinnostuneita lähiöistä kohteena. Matkailukijallisuudesta löytyy useita erilaisia segmenttityyppejä.

5.1 Kulttuurimatkailijat

Kulttuurimatkailija on laaja käsite, jonka voi pilkkoa useampiin alalajeihin. Yleisesti kulttuurimatkailijan motiivit matkustaa liittyvät uusien kulttuurikokemusten etsimiseen ja niihin osallistumiseen. Kokemukset, joita matkailijat etsivät, voivat liittyä esteettisiin, älyllisiin, emotionaalisiin tai psykologisiin arvoihin. Matkailijat etsivät mahdollisuuksia osallistua itse toiminnallisesti kulttuuritapahtumiin. (Letunic, Dragicevic&Brautovic 2008, 5.)

Kulttuuriturismi ja etninen turismi erotetaan useassa tutkimuksessa toisistaan. Kulttuurituristilla tarkoitetaan usein länsimaalaisissa korkeakulttuurikohteissa vierailevia henkilöitä. Etninen turismi on vieraaseen kulttuuriin tutustumista. (Smith&Robinson 2006, 90.) Näitä kahta turistiryhmää erottaa joidenkin määritelmien mukaan se, miten paljon kohteen kulttuuri eroaa turistin omasta kulttuurista. Jos matkan motiivi ei ole tutustua aivan toisenlaiseen elämäntapaan, vaan johonkin kulttuurinähtävyyteen lähellä omaa kulttuuria, on matka kulttuurimatkailua. (Smith&Robinson 2006, 91.) Esimerkiksi jos hollantilainen vierailee Pariisissa tutustuen taidemuseoihin ja nautti samalla

katukahviloista, on hän kulttuurituristi. Jos hollantilainen turisti lähtee Lappiin tutustumaan saamelaiseen taiteeseen, hän on sekä kulttuurituristi että etninen turisti. Kun Arabiemiraattien kansalainen tulee Suomeen tutustumaan lähiöelämään ja Suomen lähiöiden historiaan, hän on etninen turisti.

Korkeakulttuuria etsivien länsimaalaisten turistien rinnalle ovat tulleet hieman toisenlaiset kulttuurituristit. He etsivät korkeakulttuurin lisäksi tai sen sijaan elävää kulttuuria. He tahtovat vieraillla nykyaikaisissa kohteissa, joissa kulttuuri on läsnä, eivät pelkäästään museoidussa menneisyydessä. (Dicks 2004, 44.) Ihmiset ovat uteliaita tietämään, miten paikalliset elävät oikeasti matkakohteessa. Tästä uteliaisuudesta ja ajanvietosta voidaan käyttää termiä Ihmisten katselu, "people watch". (Dicks 2004, 46.) Tällaiset turistit edustavat sekä etnisestä että kulttuurista matkailijatyyppejä.

Aitous on käsite, jota ei voi ohittaa elämysmatkailussa. Se on tärkeää myös kulttuurituristeille. Kulttuurimatkailijat tahtovat nähdä kulttuuria aidossa ympäristössä. Monissa matkakohteissa aitous ei varsinaisesti toteudu, koska kohde on museoitu eikä luonnollinen jatkuva muutos toteudu. Turistille syntyy mielikuva ajan pysähtymisestä paikoilleen. Todellisuudesta alue ei pääse muuttumaan ja kehittymään, koska kaikkea vanhaa ja perinteistä säilytetään matkailun takia. (Dicks 2004, 57.)

5.2 Lähimatkailijat

Turismin määritelmiä on monia. Maailman matkailujärjestön (World Tourism Organization) mukaan matkailuun liittyy ihmisten matkustaminen pois heidän arkisesta elinympäristöstään vapaa-ajanvieton, työn tai muun syyn takia. Klassisesti tämä tarkoittaa fyysistä poistumista elinympäristöstö. Tämä ei

välttämättä tarkoita heidän yöpyvän kohteessa, vaan myös päivävierailut ovat turismin ilmenemismuoto. (World Tourism Organization 2010.) Määritelmää tarkasteltaessa voidaan ajatella, ettei turistin tarvitse välttämättä matkata pois omalta paikkakunnaltaan, vaikka tilastoissa matkailijaksi lasketaankin vain omalta paikkakunnaltaan poistuvat. Määritelmää voitaisiin soveltaa abstraktisti, ajatellen että ainoastaan arjen kaavan rikkominen uusia kokemuksia etsien, olisi sinällään jo matkailua. Kuten kappaleessa neljä todettiin huoli ympäristön hyvinvoinnista kasvaa tulevaisuudessa. Osa matkustajista voi luopua kokonaan lentomatkailusta (Henley Center Headlight Vision 2010, 3). Tämä trendi lisää lähimatkailun kiinnostavuutta.

Lähimatkailu sopii tämän hetken ja tulevaisuuden kiireiseen elämänrytmiin. Ihmisillä on aikaa vähemmän matkustamiseen. Tehokkaat viikonloppulomat ja yhden vuorokauden rentoutusretket ovat yhä suosittumia. Rahaa matkustamiseen on entistä enemmän. (Page&Stephen 2007, 88.) Lähi-alueiden kohteita ei valita pelkästään rahan säästämiseksi. Turisti voi kuluttaa rahaa lähimatkailuun ja on valmis maksamaan laadusta. Kohteiden palvelutarjonnan monipuolisuus saa lähimatkailijan palaamaan uudestaan samaan kohteeseen.

5.3 Identiteetin etsijät

Edelleen globalisoituvassa maailmassa kulttuuriperinteet eivät ole enää paikkasidonnaisia. Arkielämä voi pyöriä usean paikkakunnan tai valtion alueella. Sukulaiset ja ystävät asuvat ympäri maailmaa. Yksilötasolla kulttuuriperintö ja omien juurien hahmottaminen voi tällöin olla rikkonaista. Se liittyy enemmän ihmissuhteisiin kuin fyysisiin elementteihin. Kuitenkin tällainen rikkonaisuus saa ihmisen tuntemaan halua selvittää ainakin osaa henkilökohtaista tai sukunsa historiaa. (Smith&Robinson 2006, 7-8).

Nykyajan länsimaalaisen ihmisen arki on yhä kauempana omasta kulttuuriperinnöstä. Yhteiskuntamme muuttuu virtuaalisemmaksi ja yhtenäistyy muun maailman kanssa kovaa vauhtia. Nykyaikaisen turistin on etsittävä identiteettiään arjen ulkopuolella matkaillessaan. Tällainen turisti voi lähteä matkalle tutustuakseen vieraisiin kulttuureihin voidakseen sitä kautta ymmärtää omaansa paremmin. (Smith&Robinson 2006,183.) Vaihtoehtoisesti hän voi matkustaa lähiseuduille, arjen ympyröiden ulkopuolelle, tarkastelemaan omaa lähihistoriaansa ulkopuolisin silmin.

Tunnetun elokuvan Braveheartin (1995) ilmestymisen jälkeen Skotlantiin alkoi virrata turisteina entisiä nuoria skotlantilaisia, jotka tahtoivat elokuvan innoittamana saada kosketuksen juuriinsa (Smith&Robinson 2006, 186). Tämä on esimerkki eräänlaisesta identiteetin etsimisestä. Halutaan ymmärtää omaa kulttuuria siten, miten muut sen näkevät.

5.4 Muita segmenttejä

Kappaleessa 4 käsittelin tulevaisuuden trendejä ja yksi tulevaisuuden kohderyhmistä on nimeltään Aktiiviset seniorit. Ryhmä käsittää 50-75 –vuotiaat, hyväkuntoiset ja vakavaraiset henkilöt, jotka tahtovat nauttia vapaa-ajastaan aktiivisesti lomailien ja lyhyitä matkoja tehden. Parantuneen terveydenhuollon, lääkkeiden ja terveystiedon vuoksi eläkeikäisten ja vanhusten aktiivisuus kasvaa tulevaisuudessa. Ominaista tälle segmentille on se, että heillä on kokemusta matkustamisesta ja näin ollen tarkat toiveet. Myös viime hetken spontaanit matkat saattavat kiinnostaa segmenttiä. (Henley Center Headlight Vision 2010, 23.)

Yksi mahdollinen kohderyhmä on hintatietoiset matkustajat. Euroopassa on halpalentoyhtiöiden kasvun ja lentojen yleisen halpenemisen myötä noussut uusia suosittuja kulttuurimatkailukohteita. Tällaisia ovat esimerkiksi Riika ja Bratislava sekä Ljubljana. Vanhat suositut kohteet eivät ole menettäneet juurikaan suosiotaan, joten uudet kohteet ovat saaneet turisteja enemmän liikkeelle. (Smith&Robinson 2006, 4). Turku on tarjonnaltaan verrattavissa Riikaan, Bratislavaan ja Ljubljanaan. Turussa operoi tällä hetkellä kaksi lentoyhtiötä, jotka voidaan luokitella riisuttujen palvelujen vuoksi halpalentoyhtiöiksi. Nämä ovat Ryan Air, Wizz Air ja airBaltic (Finavia). Turussa nämä yhtiöt ovat verrattaessa Keski-Eurooppaan melko uusia, mutta niiden tuoma vaikutus on jo havaittavissa.

6 RAUNISTULAN TUOTTEISTAMINEN

6.1 Menetelmänä Stooripuu

Raunistulaan kävelykierrosta suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon elämyksellisyyden elementtejä. Yksi apukeino on tarinallistaminen. Elokvakäsikirjoittaja, Anne Kalliomäki, on tehnyt oppaan palvelutuotteen tarinallistamisesta. Opas on saatavilla sähköisenä versiona. Oppaassa sovelletaan elokuvankäsikirjoittamisen elementtejä palvelutuotteen kehittämiseen. Kalliomäki esittää kuinka tuotekehityksessä voidaan käyttää klassista draamankaarta. Draamallinen rakenne sisältää kolme pääkohtaa: esittelyn, syventämisen ja ratkaisun. (Tarinakone 2012)

Kävelykierroksia suunniteltaessa draamankaaren vaiheiden sisällyttäminen kierrokseen tuo lisäarvoa. Ensimmäinen vaihe, eli esittely, voidaan ajatella

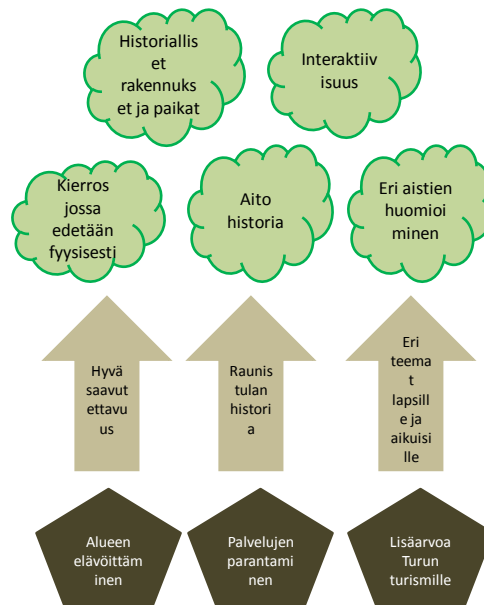
asiakkaan ensikontaktina tuotteeseen. Kävelykierroksen toteutus toimisi helpoiten sähköisenä versiona, jolloin vierailija voisi seurata reittiä matkapuhelimen tai tietokoneen avulla. Tällöin tarinoissa esitetyt henkilöt voitaisiin esitellä Internet-sivustolla. Heidän ympärilleen voitaisiin kehittää yksityiskohtaisempi elämäntarina, johon kierroksen infotauluissa viitattaisiin. Vierailija tutustuisi aiheeseen jo ennen kierroksen aloittamista.

Syventäminen on varsinainen infotaulukierros. Siinä Internetissä esitellyt henkilöt yhdistetään Raunistulan historiaan. Vierailija tuntee jo henkilöt ja hänen on helpompi samaistua heihin. Infotauluissa ei siten tarvitse erityisesti selittää henkilöistä yksityiskohtia.

Kalliomäki on kehittänyt Stooripuumenetelmän, jota voidaan käyttää apuna tuotekehityksessä (kuvio 1). Kuvio on puunmallinen ja siihen lisätään yrityksen tai tuotteen tarinalliset elementit. Kuvion avulla on helpompi hahmottaa tuotteen tarinalliset elementit. Se on työväline, jota käytetään kun halutaan selvittää tuotteen tai yrityksen tarinallista identiteettiä.

Kuviossa on juuret, oksat ja runko. Juuret ovat ydin osa. Niihin kirjataan tuotteen varsinainen tarkoitus. Niissä esitetään vastauksia kysymyksiin kuten, miksi tuote on olemassa ja mikä on tuotteen ydin. Runko on tuotteen varsinainen toiminta. Oksistoon eritellään varsinaiset tarinaelementit. Kuviossa 1 esitellään mukailtu Stooripuu Raunistulan nostalgiakierroksille. Stooripuun tarkoitus on auttaa tuotekehityksessä. Puun elementtejä on käytetty nostalgiakierrosten kehittämisessä ja kylttien sisällön kehityksessä.

Kuvio 1 Stooripuu Raunistulan nostalgiakerroksille

Tummanruskean värisissä juuriosissa esitellään peruslähtökohta tuotekehitykselle. Niissä huomioidaan tuotteen varsinainen tarkoitus. Syyt nostalgiakerrosten kehitykseen olisivat juurikin Raunistulan alueen elävöittäminen. Vierailijat ja turkulaiset ovat kiinnostuneita historiasta ja tutustuvat Raunistulaan siellä kierrellen itsenäisesti. Kierroksen avulla vierailijoita ohjataan tiettyihin paikkoihin ja tarinat elävöittävät kiertelyä. Myös raunistulalaisille se voisi tuoda kiinnostavaa lisäarvoa ja arvostusta aluettaan kohtaan. Palvelujen parantamisella tarkoitetaan sitä, että Raunistulassa jo toimivat yritykset saisivat lisää asiakkaita ja mahdollisesti virikkeitä palveluidensa kehittämiseen. Sillä tarkoitetaan myös matkailupalveluiden kehittämistä alueella. Kolmantena ydintarkoituksena on luonnollisesti Turun matkailupalvelujen monipuolistaminen.

Vaalean ruskeissa nuolissa, eli Stooripuun rungossa, esitellään nostalgiakerrosten toiminnallista ajatusta. Tuotekehityksen tässä vaiheessa ei

ollut vielä päätetty millainen tuote tuli olemaan. Joten varsiosan toiminnallista ajatusta käytettiin hyväksi siten, että niihin kirjattiin niitä toiminnallisia seikkoja, joita tuotteeseen haluttiin sisällyttää. Kohderyhmiä haluttiin eritellä, jotta saataisiin erityyppisiä näkökulmia. Raunistulan historian esitleminen oli peruslähtökohtana tuotteen kehittämiseksi. Tarkoituksena oli luoda helposti saavutettava tuote myös siinä mielessä, että sen tulisi olla edullinen.

Vihreissä oksisto osissa esitellään varsinaisia tarinallisia elementtejä, jotka infotaulujen konkretiassa jakautuvat vielä pienemmiksi oksiksi eli tarinan yksityiskohtiin. Fyysinen eteneminen luo tuntemuksen jossa juoni etenee paikasta toiseen. Maisemien vaihtuminen tuo erilaisia näkökulmia konkreettisesti tuotteen käyttäjälle. Aito historia, eli tarinat entisiltä asukailta kerättynä, antaa uskottavuutta tuotteelle. Eri aistien huomioiminen tuo elämyksellisyyttä tuotteeseen. Käyttäjä samaistuu tarinaan helpommin. Historialliset rakennukset ja paikat huomioidaan kierroksissa kohteina, esimerkiksi Raunistulan Seimi on edelleen hyvin samanlainen kuin ennenkin. Interaktiivisuutta huomioidaan muutamassa kohdassa, esimerkiksi koululla voidaan pelata pallopelejä. Interaktiivisuus on tärkeä osa elämyksellisyyttä.

6.2 Raunistulan edut mahdollisena kohteena

Raunistulaa havainnoidessa voi huomata, että Raunistulassa aika ei ole pysähtynyt. Kuitenkin alueella on säilynyt samankaltainen tunnelma kuin sen syntyvaiheessa siellä oli. Tästä syystä vierailijalla on mahdollisuus kuvitella, millaista elämä oli nostalgisessa Raunistulassa sen alkuajoilla.

Raunistula vastaa monen edellä esitettyjen segmenttien tarpeisiin. Esimerkiksi Identiteetin etsijöitä kiinnostavat nostalgiset lähiöt, lapsuudesta tutut maisemat tai suvun lähihistoriaan liittyvät kohteet.

Turistien kulttuurin etsiminen voi usein olla toivotonta harhailua kaupungissa, jossa sen omaleimaisin kulttuuri on nähtävissä pirstaleisena. Tuotteistamisessa on tärkeää muistaa saavutettavuus. Raunistula on sijainniltaan helppo. Varsinaisia kohteita, joissa paikallinen kulttuuri näyttäytyy selkeästi, voi olla vaikeaa löytää kaupungista. (Dicks 2004, 6.) Turun kaupungin karttaa havainnoidessa voi huomata, että Raunistula on alueena selkeästi rajautuva. Sen rakennukset ja niiden sijoittuminen ovat omaleimaisia ja poikkeavat riittävästi ympäröivistä alueista. Turistin on melko helppo tunnistaa alue kuvauksista ja alueella voi tehdä kävelykierroksen jopa tunnissa, jos aikaa ei ole enemmän.

6.3 Raunistulan tuotteistamisen haasteita

Historian fyysiset merkit maisemassa voidaan esittää matkailijalle monella tavalla. Todellisena haasteena on saada historialliset merkit esille nykyaikaisessa arkisessa ympäristössä turistia kiinnostavalla tavalla. (Letunic, Dragicevic & Brautovic 2008, 6.) Raunistulan tuotteistamisessa tämä haaste on läsnä selkeästi. Alueella on selkeästi nähtävillä alueen kehitykseen viittaavia esimerkkejä. Alueen kehityshistoria näkyy ruutukaavamaisuuden puutteessa. Vanhoja rakennuksia on runsaasti tallella ja useita niistä on entisöity. Tarmon talossa, joka on historiallisesti mielenkiintoinen osa Raunistulan yhteisöllisyyden kehittymistä, on edelleen toimintaa.

Joskus turisti ei erota kulisseeja aidosta ympäristöstä ja joskus oikeasti aitoon ympäristöön ei uskota (Smith&Robinson 2006, 184). Tuotteistamisessa on hyvä muistaa olla maltillinen. Liika tuotteistaminen voi johtaa kaupungin muodon muutokseen, jolloin aidosta tulee epäaitoa (Dicks 2004, 83). Tuotteistamisen alkuvaiheessa on hyvä kartoittaa riskejä. Erityisesti tulisi pohtia ratkaisuja riskien minimoimiseen.

Asukkaat tietävät usein parhaiten, mikä käytännössä on mahdollista heidän elinpiirissään (Smith&Robinson 2006, 95). Useat hyvät ideat toimivat vain teoriassa tai sitä täytyy muokata käytännölliseksi. Suunnittelun alkuvaiheessa on hyvä ottaa mukaan asukkaita ja kuunnella heidän mielipiteitään. Tällöin säästytään monelta turhalta takapakilta myöhemmässä vaiheessa. Käytännössä asukkaita voi olla vaikea saada osallistumaan (Smith&Robinson 2006, 96). Vaikeudet kannattaa ottaa huomioon ja järjestää suunnittelulle mahdollisimman paljon aikaa.

Paikalliset asukkaat ovat isossa osassa matkailullisessa kehittämisessä. Melko pieni määrä turisteja lähiössä voi aiheuttaa kummastusta. Yhteisön muutoskyvyllä on rajat ja ne tulisi tiedostaa (Godfrey&Clarke 2000, 4). Jos muutos on hidasta, se hyväksytään paremmin. Kuitenkin alue, jossa matkailijoita ei ole aikaisemmin tavattu, jo heidän sinne ohjaamisensa aiheuttaa selkeästi havaittavan muutoksen.

Alueilla on oma luonteensa ja vetovoimansa. Tuotteistamisessa kannattaa varoa liikaa teemoittelua. Kun kohteen erityispiirteet on tunnistettu ja tuotteistettu, on riskinä se, että kohde nähdään enää yksinomaan tästä näkökulmasta. (Dicks 2004,83.) Lähiöt ovat kuitenkin aina monipuolisia ja muuttuvia alueita. Kohteessa tapahtuva muutos on sallittava ja tuotteen luonnehdinta tulee tehdä tarpeeksi väljästi. Tällöin säilytetään tuotteen tuoreus

ja aitous. Lähiöiden kiinnostavuus perustuu niiden aitoudelle ja sille, että ne toimivat kulttuurin näyttämönä myös löytöretkeilijöille, jotka eivät pidä itsestään selvistä esityksistä.

Harvoista lähiöistä saa massamatkailukohteita, eli massamatkailun tuomia haittoja ei tässä vaiheessa tarvitse pohtia. Joissakin lähiöissä matkailu saattaa aiheuttaa levottomuutta. Esimerkiksi jos lähiö on maineeltaan levoton taiteilijälähiö kuten Pariisin Montmartre, houkuttelee se usein juhlivia turisteja, jotka haluavat samaistua menneeseen huolettomaan elämäntyyliin. Raunistulan kohdalla vaara on vähäisempi, koska Raunistulassa ei ole ravintoloita. Se sijaitsee kuitenkin keskustan läheisyydessä. Markkinointiviestinnällä pystytään ennaltaehkäisemään tätä riskiä.

Raunistulassa voi olla ongelmallista, jos sinne tulee suuria ryhmiä turisteja usein opastetuille kierroksille. Tällöin asukkaiden elämä voi häiriintyä. Alueelle on luonteenomaista yhteisöllinen asuminen, myös siinä mielessä, ettei omalle pihalle tarvitse astella edustusvaatteissa. Ei ole tarkoituksenmukaista, että asukkaan joutuisivat suojautumaan turistien katseilta ja kameroilta vetämällä verhot ikkunoiden eteen tai muuttamalla arkisia tapojaan.

Edellä mainittuja ongelmia voidaan minimoida tai kokonaan välttää ennakoimalla tilanteita. Lähiöalueilla on palveluja tarjoavia yrityksiä, jotka monipuolistavat matkailijan kokemusta. Kierroksia tehdessä on hyvä tarjota matkailijoille tietoa esimerkiksi lounaspaikoista tai kahviloista. Joissakin lähiöissä voi olla omaleimainen kirjasto, jossa on paikallista taidetta esillä tai kiinnostava kirpputori. Yritysten ja muiden alueen mielenkiintoisten vierailukohteiden kartoittaminen on lähiön tuotekehityksessä tärkeää. Samalla selvitetään aukioloajat ja kysytään yrityksiltä heidän suosittelmansa vierailuajat. Tällöin matkailijat voidaan ohjata internet -sivustolla tai alueen

turisti-infossa alueelle sellaiseen aikaan, jolloin palveluja on parhaiten saatavilla.

Raunistulassa on lounasravintola ja kahvila Navetta. Navetta on auki arkisin klo. 11-15. Matkailijoita on suositeltavaa ohjata näihin aikoihin alueelle. Tällöin he voivat nauttia kahvilan palveluista. Arkisin asukkaat ovat usein töissä tai koulussa tuohon aikaan. Vierailijat aiheuttaisivat mahdollisimman vähän häiriötä asukkaiden arkeen. Alueella asuvat eläkeläiset tai kotona työskentelevät osaisivat odottaa turistien alueeseen tutustumista suurin piirtein noihin aikoihin ja voisivat mukauttaa halutessaan arkiset toimensa sen mukaan.

6.4 Nostalgiset infotaulut ja kierrokset

Asuinlähiön tuotteistaminen tuo lisäarvoa kaupungin kulttuuritarjontaan. Tuotteistaminen tulisi aloittaa varoen ja kunnioittaen asukkaiden rauhaa. Taiteilija naapurina –hanke kokonaisuutena antoi mielenkiintoista lisäarvoa Turun kulttuuripääaupunkivuoteen, ja toi kulttuurin lähemmäksi kaupunkilaisia. Kulttuuritarjontaa on helpompi lähestyä arkisessa ympäristössä. Tässä työssä esitellään matkailullinen vaihtoehto esitellä kulttuuria turisteille tai paikallisille vierailijoille, käyttäen asuinlähiötä kulttuurinäyttämönä museon sijaan. Työssä esitellään esimerkki tuotteistamisen ensivaiheista. Työ on tehty Taiteilija naapurina –hankkeen puitteissa, ja se esitellään edelleen ehdotuksena Raunistulan asukasyhdistykselle.

Esimerkkinä Raunistulan tuotteistamisesta esitellään seuraavana kaksi eri tuotetta, jotka on osittain mahdollista toteuttaa yhdessä. Tuotteet pohjautuvat Raunistulassa asuvien tai siellä asuneiden ihmisten kertomuksiin. Aitous on siten lähtökohta suunnittelulle. Koska mukana on tavallisten ihmisten

kertomuksia, myös yhteisöllisyys on näin huomioitu suunnittelussa. Tuotteet toimivat itsenäisesti ilman henkilökunnan tarvetta. Niiden toteutus on edullista ja ne toisivat fyysisenä toteutuksena lisäarvoa maisemaan. Tuotteet voitaisiin toteuttaa myös sähköisenä versiona internetissä, jolloin toteutus olisi hyvin edullista ja tuotteiden käyttö joustava. Tuotteet ovat kävelykierroksia, joiden varrelle pystytetään infotauluja kertomaan Raunistulan historiasta. Infotaulut (liite 1) on suunniteltu samalla kaavalla. Esimerkkitauluissa (liite 3-8) näkyvät sponsorilogot ovat vain esimerkkejä. Liitteenä (liite 2) on hinta-arvio ulkotilaan pystytettävien taulujen kustannuksista. Kolme eri väriä sisältävät taulut tulisivat maksamaan 203 €. Tämän kustannustekijän lisäksi tauluihin tulisi laittaa jalat pystyttämistä varten. Sen lisäksi huomioitava on myös mahdolliset lupa- ja käsittelykustannukset sekä mahdolliset pystytyskustannukset.

Kertomukset ovat peräisin yhteensä neljästä lähteestä. Turku 2011 –säätien internetsivuilla kesällä 2010 oli kysely, jossa eri kaupunginosien asukkaat vastasivat kysymyksiin kotipaikastaan. Kyselyä mainostettiin paikallisradiossa, joten ihmiset löysivät kyselyn, vaikka eivät olisi muutoin sivustolla vierailleetkaan. Kysely toteutettiin avoimesti säätien internet -sivustolla nimellä ”Miltä kaupunki tuntuu?”. Vastaajia pyydettiin kertomaan mitä he pitivät parhaana ja ainutlaatuisena asiana kotipaikassaan. He kertoivat myös, mitä esittelisivät asuinalueestaan vierailijoille.

Yleisesti vastauksista voi huomata, kuinka paljon asukkaat tietävät asuinalueistaan ja niiden historiasta. Asioista ollaan selkeästi kiinnostuneita. Turisteille halutaan näyttää myös niitä puolia omasta alueesta, joita ei pidetä perinteisesti esteettisesti kauniina tai hyvin onnistuneena. Ainutlaatuiset ja kiinnostavat asiat eivät aina ole pelkästään kauniita. Raunistulaa koskevia vastauksia saatiin sähköisesti yhteensä kaksi. Kokonaisuutena vastauksia tuli 300. Kierroksissa huomioidaan vastaukset. Kierrosta 2 jatketaan radanvarteen,

josta voi ihailla Raunistulan puutaloja. Toinen vastaajista kertoi vievänsä turistin tällaiselle kävelyllä.

Turun Yliopiston monitieteellinen tutkimusprojekti Raunistulan sähköistäminen on kerännyt entisten ja nykyisten raunistulalaisten muistoja elämästä, erilaisista tapahtumista ja kehityksen vaiheista. Projektin tavoitteena on tuoda Raunistulan työväenyhteisön historiallinen arkielämä nykypäivän ihmisten tarkasteltavaksi helposti lähestyttävässä sähköisessä muodossa. Projektissa yhdistyvät tutkimus sekä yliopisto- ja kouluopetus. Projektissa kerätään suullista perimätietoa, jota tässä yhteydessä on hyödynnetty. (Turun Yliopisto.)

Menneisyyden tarinoita on hyödynnetty myös kahdesta tarinakokoelmasta, jotka ovat raunistulalaisten omia tarinoita heidän itsensä kerääminä ja julkaisemina. Molemmissa on kerätty suullista perimätietoa ja tarinoiden kertojat sekä kuvien omistajat on nimetty. Niissä molemmissa on kuvattu kansanelämää Raunistulassa tarinoiden ja muisteluiden kautta. Molemmista kirjoista löytyy runsaasti monipuolisia kuvia. Kuvien käyttö kierrosten nostalgiakylteissä olisi suotavaa. Kuvien käyttöön tarvittaisiin luvat, mutta luultavasti ne olisi mahdollista saada, koska osa kirjojen kuvista on julkaistu internetissä Raunistulan sähköistämiprojektin sivustolla. Osa kirjojen tarinoista on ikuistettu sähköisesti Raunistulan sanomiin. Tarinakokoelmissa ja Turun yliopiston tutkimuksessa on sekä haastateltu samoja henkilöitä, että haastattelijat ovat olleet samoja.

6.5 Kävelykierros lapsiperheille: Raunistula Maijan silmin

Tuote on kävelykierros, joka teemaltaan soveltuu lapsiperheille. Kierroksella tutustutaan Raunistulaan koululaistyyttö Maijan kokemusten kautta. Kierros on

suunniteltu siten, että sen voi tehdä itsenäisesti kartan avulla. Kuvassa alla (Kuva 1) kierroksen taulujen paikat on merkitty pinkin värisillä palloilla ja numeroitu. Kierros alkaa taulun numero yksi kohdalta ja päättyy numeroon neljä. Kierrokseen menee aikaa noin tunti, jos kierroksen kävelee rauhallista kävelyvauhtia ja pysähtyy lukemaan taulut.

Kuva 1. Numeroidut infotaulujen paikat Raunistulassa.

Infotauluissa (liite 1) löytyy tietoa tarinan muodossa Maijan elämästä Raunistulassa 1920-40-luvuilla. Maija –teemaisia tauluja tulee Raunistulan alueelle neljä. Maija on perinteinen suomalainen nimi. Se on helppo ulkomaalaisenkin ymmärtää tytön nimeksi, ja se on helppo lausua.

Talvella kierrokselle voi ottaa mukaan pulkan. Mäenlaskupaikkoja voi merkitä karttaan erikseen. Reitin varrella on useita pienempiä mäkiä, jotka voi laskea varovaisesti alas kävelemisen sijasta. Turvallisin vaihtoehto on reitin

päättäminen Aurajoen rannalla sijaitsevalle Koroisille. Mäenlaskupaikkana Koroisten kukkula on turvallisempi kuin Aurajoenpenger. Koroisilla toimii viikonloppuisin kahvila ja siellä järjestetään monenlaisia tapahtumia, jotka sopivat koko perheelle. Kesällä kierrosta voi elävöittää hyppynarulla ja kumipalloilla. Vierailijoita voi rohkaista pitämään leikkihetkiä kierroksen lomassa.

6.5.1 Taulu 1: Koululaisten arkea Raunistulassa (liite 3)

Kierros alkaa Raunistulan koululta. Taulu sijoitettaisiin koulun portaille. Kuvassa alla on kuvattu kyltin paikka ja sen kohdalta avautuva näkymä (Kuva 2-3). Taulu sijoitetaan siten, että se on kulkureitin varrella ja sen kohdalta näkee koulun hyvin. Taulu ei kuitenkaan ole koulun pihalla, jossa lapset viettävät välitunteja. Näin saadaan taululle pitkäikäisyyttä, kun taulu on ohikulku- eikä ajanviettopaikalla. Jos matkailijat saapuvat autolla, voi auton jättää koulun viereiselle parkkipaikalle ja kierrosta voidaan jatkaa jalan. Taulun tekstin sisältö liittyy Raunistulan koulun historiaan ja koululaisten kokemuksiin.

Kuva 2. Raunistulan koulu.

Kuva 3. Raunistulan koulun portaat.

Koulun pihalla voi pelata ja leikkiä mainittuja välituntipelejä. Matkaa jatketaan kävelemällä koulun ohi, puistoalueen läpi. Tielle nimeltä Kansakoulunkujanne (kuva 1) mennään koulun takaa pientä rinteä alas. Kansakoulunkujanne on yleinen reitti Raunistulan koululaisille ja se johtaa Tampereentielle. Rinteeseen on rakennettu seinämiä estämään ilmeisesti maanvyöryä (Kuva 4). Nämä seinämät eivät ole maisemallisesti kiinnostavia. Niihin saisi helposti ajankohtaisen ja kiinnostavan urbaanin hengen graffiti- maalauksilla. Graffitit voisivat liittyä lasten elämään alueella. Tällöin ne sopisivat ympäristöönsä ja kierrokseen. Reitti ylittää Tampereentien ylikulkusillan kautta. Tampereentiellä havaitaan, kuinka vilkkaan tien lapset ylittivät joka aamu. Tien ylitys on monen entisen raunistulalaisen koululaislapsen muistoissa. Matka jatkuu Virusmäentielle, jossa sijaitsee reitin toinen infotaulu.

Kuva 4. Seinämät rinteessä.

6.5.2 Taulu 2: Lapsiperheen arkea Raunistulassa (liite 4)

Taulu asetetaan Virusmäentielle (kuvat 5 ja 6) kohtaan, johon pieni kuja Tampereentieltä johtaa. Virusmäentie on yksi Raunistulan pääteitä ja sen varrella sijaitsee kahvila Navetta, jossa voi nauttia lounasta. Sen lisäksi tien molemmin puolin on vanhoja puutaloja. Virusmäentie on kapea ja mutkainen. Entisen työläiskorttelin tunnelmaan on mahdollista samaistua Virusmäentien ympäristössä.

Kuva 5. Virusmäentie.

Kuva 6. Virusmäentie.

6.5.3 Taulu 3: Työläisten Tarmo (liite 5)

Työläisten Tarmo -taulu yhdistää tässä työssä esitettävät kierrokset. Taulu on järjestyksessään kolmas taulu lapsiperheille suunnatussa tuotteessa ja toisessa tuotteessa se aloittaa kierroksen (kuva 1). Tarmo ja yhteisöllisyys ovat tärkeä osa Raunistulan luonnetta. Se soveltuu sekä lapsien ja lapsiperheiden, että nuorten ja poikamiesten elämään. Tarmo, sekä muu yhteisöllinen toiminta, yhdisti kaikki raunistulalaiset. Taulu sijoitetaan Tarmon olemassa olevan info-taulun viereen (kuva 7). Siitä voi katsella Tarmon tulevia tapahtumia ja rakennuksessa toimivan Teatteri Tarmon ohjelmistoa.

Kuva 7. Tarmo.

6.5.4 Taulu 4: Raunistulan Seimi (liite 6)

Raunistulan Seimi aloitti toimintansa vuonna 1928. Seimen toiminta aloitettiin yhteisöllisenä ja se tuli suureen tarpeeseen. Työläisperheissä ei ollut juurikaan taloudellisesti mahdollista jäädä kotiäidiksi. Seimen rakennus on vieläkin samassa paikassa ja siellä toimii edelleen päiväkoti. Ensimmäisen kierroksen päättää Seimestä kertova taulu. Se sijoitetaan Seimen rakennuksen viereen

(kuva 8). Tästä kohdasta näkee jo rautatien ja Aninkaistensillan, joten poistuminen on helppoa.

Kuva 8. Raunistulan Seimi.

6.6 Kävelykierros aikuisille ja nuorille; Raunistula Matin silmin

Tuote on suunnattu aikuisille ja nuorille. Yksi taulu soveltuu kuitenkin molempiin kierroksiin. Se on taulu nimeltä ”Työläisten Tarmo”. Raunistulan historiaan liittyy erottamattomasti kieltolaki. Raunistula oli suosittu ajanviettopaikka kieltolain aikaan ja tarinat tuolta ajalta elävät vahvana edelleen. Tuote tuo esille tätä historiaa ja ei siten suoranaisesti sovellu lapsiperheille. Kierroksen aloittaa Tarmosta ja lähikaupasta kertova taulut, jotka on esitelty edellä (ks. Taulu 3: Työläisten Tarmo).

6.6.1 Taulu 2: Kieltolaki (liite 7)

Matka Työläisten Tarmo –taululta jatkuu Konsantietä pitkin junaradanvarrtta. Tästä voidaan katsella Raunistulan reunaa ja puutalorivistöä. Turku 2011 – säätiön teettämässä kaupunginosakyselyssä yksi raunistulalainen tahtoi näyttää turisteille Konsantien radanvarsikävelyn ja puutalorivistön. Taulu 2 kuvaa kieltolain vaikutuksia ihmisten arkeen osittain humoristissävytteisesti. Taulu asetetaan kohtaan, josta näkyy Sillankorva, joka on kodittomille alkoholisteille tarkoitettu väiaikainen asumisyksikkö (Kuva 9). Taulun sijainti on kuitenkin aika kaukana talosta, eivätkä sen kohdalla seisovat turistit näin ollen häiritse talossa yötään viettäviä.

Kuva 9. Sillankorvan risteys.

6.6.2 Taulu 3: Työskentely ja leivän levennys (liite 8)

Taulun paikka sopii yhteisöllisyyttä käsittelevälle sisällölle (Kuva 10). Suutarinkatu 1 sijaitsevassa kiinteistössä on ollut osuuskauppa. Se on toiminut lukuisten vuokralaisten asuinpaikkana. Rakennusta on laajennettu, jotta pystyttäisiin vuokraamaan asuintiloja useammalle perheelle. (Rantanen&Välimäki, 46. Itsenäinen julkaisu, vuosilukua ei esitetty.)

Kuva 10. Suutarinkatu 1.

6.6.3 Taulu 4: Virusmäentie (liite 9)

Virusmäentie on ollut tärkeä Raunistulan elämän keskus. Sen varrella on ollut monenlaisia yrityksiä vuosien aikana. Vielä nytkin se on eläväinen ja sen varrella on lounasravintola ja kahvila Navetta sekä Teatteri Tarmo. Taulu 4 kuvaa elämää Raunistulassa yleisesti. (Kuva 11)

Kuva 11. Virusmäentie.

7 POHDINTAA

Taiteilija naapurina –hanke toimeksiantajana on ohjannut työtä ottamaan tietyn näkökulman. Hankkeen tavoitteet ovat antaneet työlle tavoitteen. Yksi hankkeen tarkoituksista oli laajentaa kulttuuripääkaupunkivuoden tapahtumia keskustan ulkopuolelle, lähentäen näin asukkaiden ja esitettävän kulttuurin keskinäistä suhdetta. Tässä työssä tätä tavoitetta sovelletaan käyttäen aitoja tarinoita opasteissa. Tavoite näkyy myös perusteiden etsimisessä sille, miksi lähiöitä voitaisiin tuotteistaa. Yksi mielenkiintoisin peruste on se, että opastaulut ja matkailijoiden osoittama kiinnostuneisuus saattavat lisätä alueen asukkaiden omaa arvostusta lähiötänsä kohtaan.

Raunistulan historia ilmentää hyvin monipuolisesti usean läntisen Suomen kaupungin kulttuurihistoriaa. Siihen liittyvät kieltolaki, kaupungistuminen ja useat sosiaaliset asiat kuten työväenyhteisöt. Näin ollen Raunistula on erinomainen kulttuurinäyttämö tiivissä paketissa. Tutustumalla Raunistulan historiaan, saa samalla näkökulmia useaan kulttuurihistorialliseen ilmiöön. Uudet lähiöt, kuten Turun Varissuo, antavat toisenlaisen näkymän Suomen kulttuurihistoriaan. Uudet asuinlähiöt tarjoavat mahdollisina kulttuurinäyttämöineen parhaimmillaan elävää, asukaslähtöistä kulttuuria.

7.1 Tuotteen aitoudesta

Nostalgiatauluissa käytetty teksti on Raunistulassa asuneiden henkilöiden muistelmia heidän omin sanoin. Tämän tarkoitus on lisätä aitoutta kierroksiin. Historialliset faktat on Turun yliopiston Raunistulan sähköistämishanke osittain tarkastanut, mutta jotkin käsitteet voivat olla virheellisiä. Käsitteet ovat kuitenkin yleisesti puhekielessä käytössä olleita. Puhekielisten ilmaisujen käyttö lisää

aitouden tuntua. Tarinoita kertoneet ja ikuistaneet henkilöt ovat melko tunnettuja yhteisössään, heidän työnsä ja muistonsa ovat senkin vuoksi tärkeitä säilyttää mahdollisimman kirjaimellisina. Tämä takaa parhaiten yhteisön tuen hankkeelle.

Viitteet nykyaikaan ovat Raunistulassa selkeästi esillä. Tämä lisää aitouden tunnetta, kun havainnoitava ympäristö ei ole museoitu. Vierailija voi kuitenkin havaita entisajan merkit selkeästi ympäristössä. Ruutukaavan puuttuminen on selkein linkki entisajan Raunistulaan. Joitakin epäsuoria viittauksia löytyy myös, esimerkiksi Sillankorvan yksikkö. Surullisesti se vittaa myös Raunistulan historiaan. Merkittävää on myös, että Raunistulan Seimi toimii edelleen päiväkotina.

Kuten aiemmin on todettu, aitouden tunnetta ja elämyksen syntyä, lisää interaktiivisuus. Kierroksilla on pyritty huomioimaan tekeminen ja aisiten monipuolinen käyttö. Erityisesti kierrosten yhdistäminen Raunistulan muiden palveluiden käyttöön, lisää elämyksen syntymisen mahdollisuutta. Tarmon talossa toimii teatteri, ja ravintola Navetta on mukavan perinteinen ruokapaikka.

7.2 Mitä seuraavaksi?

Seuraava askel Raunistula –matkailutuotteen kehityksessä olisi tuotteen testaus. Tämän lisäksi erityisen tärkeää olisi järjestää tapaaminen alueen asukkaiden kanssa. Maanomistajilta tarvitaan suostumus infotaulujen pystytykseen. Samoin vierailijoiden ohjaamisesta alueelle tiettyinä aikoina, sekä heidän kulkemansa reitin tarkka valinta, tulisi keskustella asukkaiden kanssa.

Nostalgiatauluissa käytetyt tarinat ovat saaneet käyttöluvan tähän opinnäytetyöhön. Kuitenkaan tekijöiden suostumusta ei ole taulujen toteutuksen käytännössä. Ennen kuin niiden julkaisemista voidaan vakavasti harkita, tulisi hankkia tekijöiden suostumus.

Yhteisön ja alueen palveluyritysten tuki matkailijoiden opastamiseen alueelle on tärkeää myös kohteen kiinnostavuuteen lisäämisen kannalta. Yritykset voisivat kehittää erityisiä palveluita ja tuotteita liittyen kierroksiin. Yhteisön järjestämät tapahtumat voitaisiin myös liittää osaksi kierroksia. Kierrokset voisivat inspiroida yhteisöä järjestämään uusia tapahtumia. Alueesta saataisiin yhteistyöllä yhtenäisempi paketti, joka silloin erottuisi muista matkailukohteista selkeämmin. Tällöin turistin olisi helpompi löytää kohde kaikesta tarjonnasta.

LÄHTEET

- Dicks, Bella 2004. Culture on Display. Culture on Display. Bell & Bain Ltd. Glasgow.
- Finavia. Viitattu 20.1.2011. www.finavia.fi
- Godfrey, Kerry & Clarke, Jackie. 2000. The Tourism Development Handbook.
- Google. Viitattu 21.2.2011. Reittikartta. www.reittikartta.info.
- Henley Center Headlight Vision. 2010. Future Traveller Tribes 2020. Report for the Air Travel Industry. Viitattu 15.12.2010. www.amadeus.com/travellertribes
- Tarinakone. Kalliomäki, Anne. Viitattu 15.3.2012. www.tarinakone.fi
- Kulmala, Anu. 2007. Elämyskolmio –malli muotoilun tukena elämysteollisuudessa. Pro gradu - tutkielma. Taiteiden tiedekunta. Lappi: Lapin yliopisto. Saatavissa myös www.leofinland.fi/index.php?name=File&nodeIDX=4696
- Letunic, Stijepo; Dragicevic, Marija & Brautoviv, Helena. 2008. Cultural and Creative Tourism As the Factor of the Rural Community Development –The Case of Nakovana, Peljesac Peninsula. Annals of DAAAM & Proceedings.
- Page, Stephen J. 2007. Tourism Management Managing for Change. Toinen painos. Butterworth-Heinemann, Elsevier.
- Parantainen, Jari 2007. Rakenna palvelusta tuote 10 päivässä, Tuotteistaminen. Talentum. Helsinki.
- Rantanen, Sirkka & Välimäki, Pauli A. Rakas Raunistulani, Muistoja sinusta. Karhukopio oy. Turku. Itsenäinen julkaisu, vuosilukua ei esitetty.
- Smith, Melanie & Robinson, Mike. 2006. Cultural Tourism in a Changing World: Politics, Participation, (Re)presentation. Channel View Publications. Clevecdon. England.
- Tarssanen, Sanna & Kylänen, Mika. 2006. Entä jos elämyksiä tuotteistetaan? Elämyskolmion – malli elämyksellisyyden tunnistamisessa arvioinnissa ja vahvistamisessa. Viitattu 1.2.2007. http://www2.kyamk.fi/modo/modo06/tiedostot/modo_puhe_260906.doc.
- Tehtävä lähiössä. 2010-2011. Jakso 5. Toim. Laine, Anne & Paakkanen, Mikko. Esitetty 9.1.2011. Yle1.
- Turku 2011 –säätö 2010. Viitattu 21.9.2010 www.turku2011.fi.
- Turun Kaupunki. Viitattu 6.1.2011 www.elamystenmaa.fi/kurala
- Turun Yliopisto, Raunistulan sähköistäminen –projekti. Viitattu 12.12.2010 www.hum.utu.fi/projects/historia/raunistula.
- World Tourism Organization. Viitattu 29.10.2010 www.world-tourism.org

Liite 1

Otsikko

S
p
o
n
s
o
r
i
t
&
y
h
t
e
i
s
t
y
ö
k
u
m
p
p
a
n
i
t

Varsinainen teksti
kahdessa tai
kolmessa palstassa

Aiheeseen liittyvää kuvitusta piirrettynä

Tekijät ja lähteet

Liite 2

Sivu 1 / 1

Laskutus- ja tilausehdot: Maksuehto käteinen, tiliasiakkaille 14 pvä netto, viivästyskorko kulloinkin voimassa olevan lain mukainen. Laskutustyömaksu 6,10 euroa. Minimiveloitus laskuun tilattaessa 18,30 euroa + laskutustyömaksu 6,10 euroa. Hinnat alv. 23 %. Tilauksen arvoa laskettaessa ei huomioida toimitus-, kuljetus- eikä postituskuluja. Multiprintin laskut lähtevät joko verkkolaskuna tai e-laskuna. Tilauksien liitetiedostot ovat katseltavissa ja tulostettavissa www-palvelun kautta. Liitearkiston osoite ilmenee laskuista. Noudatamme Graafinen teollisuus ry:n kulloinkin voimassa olevia toimitusehtoja, jotka ovat luettavissa www.multiprint.fi. Pidätämme oikeuden mahdollisiin hinnannuutoksiin. Varaamme oikeuden mahdolliseen polttoainelisiin käyttöön lähettipalveluiden osalta. Polttoainelisiin suuruus pohjautuu tilastokeskuksen ylläpitämään kuorma-autoliikenteen kustannusindeksiin. Copyright: tilaaja on vastuussa kopiointi- ja käyttöoikeuksista.

Multiprint Oy, Y-tunnus 1107576-1, ALV REK. Turku

Tietäjantie 4, 02130 ESPOO | Kasöörinkatu 10 A, 00520 HELSINKI | Uudenmaankatu 7, 00120 HELSINKI | Vääksyntie 1, 00500 HELSINKI
Hämeenkatu 28, 05800 HYVINKÄÄ | Pitkänsilankatu 23, 67100 KOKKOLA | Kulmakatu 5, 15140 LAHTI | Mikonkatu 10, 28100 PORI
Valtakatu 6, 26100 RAUMA | Helsingintie 7, 24100 SALO | Päivölänkatu 40, 60120 SEINÄJOKI | Naulakatu 3, 33100 TAMPERE
Hämeenkatu 7, 20500 TURKU | Lemminkäisenkatu 50, 20520 TURKU | Hietasaarenkatu 20, 65100 VAASA | Pitkäkatu 28 - 30, 65100 VAASA
Mäkituvantie 3 D, 01510 VANTAA | Oulun Kopiokeskus Oy Ilmarinkatu 16, 90400 OULU | www.multiprint.fi

Multiprint Oy TARJOUS

Anu Toukonen no: TA120240

Lemminkäisenkatu 50

20520 TURKU

keskus 0207 767 200

suora 0207 767 238

anu.toukonen@multiprint.fi 16.01.2012

SIRPA RIIKONEN**108 boulevard Voltaire****75011 Paris, France****sirpa_riikonen@hotmail.com**

Viite: Tarjouspyyntö 13.1

Kiitokset tarjouspyynnöstänne. Olemme valmiit suorittamaan

painotyönne seuraavanlaisen tarjouksen mukaan.

Työ opastetaulut**Koko** 50x50cm**Laajuus** 7 erilaista**Värillisuus** 4/0

Materiaali Forex 5mm tai Kapa 5mm tai PP-kenno 5mm

Määrä 1 srj.

Jälkikäsittely -

Aineisto tulostusvalmis pdf-aineisto asiakkaalta.

Mahdollinen ladonta- ja taittotyö veloitetaan erikseen 86,10 €/h.

Vedos -

Hinta á 29,00 € yht. 203,00 €

Toimitusaika 3-4 työpäivää

Toimitusehto Vapaasti Multiprint Oy Turku

Tarjous on voimassa 29.02.2012 asti.

Muut hinnat Multiprintin voimassaolevan hinnaston mukaan.

Hinnat sisältävät arvonlisäveron 23 %.

Voitte lähettää tilauksenne aineistoinen suoraan tilauspalveluumme osoitteeseen turku@multiprint.fi.

Mainitsetehan tarjousnumeron tilauksen yhteydessä.

Ystävällisin terveisin

Multiprint Oy

psta Anu Toukonen

Liite 3

Maijan koulupäivä 1920 -luvun Raunistulassa

1920-luvulla Raunistulassa koulunsa aloittanut Maija oli jo toisella luokalla. Arki aamuisin hän kulkee koulun tien yhdessä samalla kadulla asuvien lasten kanssa. Lapset matkivat kuluun yhdessä ryhmässä, isommat luokeltien pienemmistä. Aikuiset ovat jo aamukahaisella menneet töihin. Joidenkin lasten äidit ovat kotona ja saattavat joskus lapsiryhmän kuluun. Liikennettä ei ole yhtä paljon kuin 2000-luvulla, vaikkakin aikansa mittapuulla Tampereentie oli vilkas.

Koska Maijan äiti on jo lähtenyt töihin, kun Maijan pitää herätä kuluun, käy Maijan herättämässä naapurin tätti, joka on kotirouvana. Herättyään Maija menee äitinsä työpaikalle, jossa hän syö aamupalan. Maijan äiti on töissä Osuuskaupassa kadunkulmassa. Pikaisen aamiaisen jälkeen pitää kirehtiä, että ehtii muiden lasten kanssa ylittämään Tampereentietä. Aamut alkavat koulussa voimistelusalissa, jossa pidetään aamuhartaus.

Jokaisen väitettiin viikoksi jää kaksi oppilaisista luokkaan järjestäjiksi. Heidän tehtäviinsä kuuluvat liitutaalujen pyyhkiminen, luokkahuoneen tuuletaminen ja muiden kutsuminen sisälle väitettiin pääteeksi kelloja soittamalla. Väitettiin leikitään monenlaisia leikkejä ja purettiin energiaa. Väitettiin pääteeksi järjestetään siistin jonon rappusten alle. Sisälle mennään rauhallisesti. Työt menevät sisälle aina ensin.

Yksi suosituista väitettiin ajanvietetoista on pallottelu. Pallotteluun löytyy erilaisia tapoja. Pallottelussa kilpailtiin taidoilla. Vieressä yksi tapa pallotella.

Kouluruokailu on kansakoulun oppilaille ilmaista. Maija saa joka viikko samaa ruokaa, sillä ruokalista ei vaihdu. Kerran vuodessa totutusta poiketaan, kun laskiaisena tarjotaan laskiaispuulla kuusmenon muiden kera. Muuten ruokaksi saadaan kahtena päivänä lähkeitä, kahtena päivänä hernekeittoa ja yhtenä päivänä riisi-kaurakeittoa. Ateria nautitaan luokkahuoneessa ja opettaja jakaa ruoan. Ruokaa ei saa jättää eikä syötävää määrää saa itse päättää.

Osallistujat voivat tehdä osiot 1-19 vuorotellen alkaen ensimmäisestä ja jos joku ei onnistu tehtävissä, putoaa hän pelistä pois ja muut jatkavat. Se joka selviytyy pisimmälle, on pallottelumestari.

- Palo seinään ja koppi
- Palo seinään ja koppi niin, että ranne on kopissa käännettynä ympäri.
- Palo n. 30 cm kämmeneltä pienellä heitolla ylös ja sitten kätti mailana käytyä seinään ja koppi.
- Palo seinään, kädet yhteen edessä (taputus) ja koppi.
- Palo seinään, kädet yhteen takana (taputus) ja koppi.
- Kohdat 4 ja 5 kerrataan, mutta koppi ranne käännettynä.
- Palo seinään, kädet yhteen edessä ja takana (taputukset) ja koppi.
- Kohta 7 kerrataan mutta koppi otetaan ranne käännettynä.
- Palo seinään ja kädet "kissa uintityylillä" kolme kertaa toistensa ympäri ja koppi.
- Nyrkki: Kohta 1 kerrataan, mutta koppi ottaessa toinen käsi on nyrkissä.
- Rinta: Kohta 1 toistetaan, mutta ennen koppiä molemmat kädet lyödään rinnalle ristiin.
- Soppa: Kohta 1 toistetaan, mutta koppi otetaan kädet ranteista ristissä.
- Heittäjä on selin seinään päin. Palo heitetään oikean olan yli ja samalla käännytään seinään päin ja otetaan koppi.
- Sama kuin edellä, mutta heitetään vasemman olan yli.
- Palo heitetään seinään polven alta ja koppi.
- Pikatanssi: Heittäjä pyöräyttää kerran heiton jälkeen ympäri ja koppi.
- Isotanssi: sama kuin 16, mutta pyörähdetään kaksi kertaa ympäri.

No niin, onhan kaikilla pallot mukana? Selvittääkö voittaja. Pallottelua voi jatkaa koko kierroksen ajan, aina kun seipäitä seinä tule vastaan. Muistakaa, että harjoittelu tekee mestarin myös pallottelussa!

Lähde tekstilt: Turun Yliopisto; Raunistulan Sanomat; Rauni Haapa-Alho. Rakas Raunistulani; Rantanen&Välimäki. Pirjo Lehtonen
Kuvat: Hussein Messaudi
Koennut: Sirpa Riikonen

Liite 4

Lapsiperheen arkea

elisa

Turun Seudun OP

"Tuu, tuu tupakkirulla, mistäs tiesit tänne tulla? Tulin pitkän Turuntietä, hämäläiste Härkätieltä. Tulin tänne sauhu pakko, kahren kive rakko." Äiti tuudittaa saavaa nukkumaan vapautukseen tulleen. Lulun sanat kuvaavat Maarian Raunistulaaan työperässä muuttaneiden matkaa, joka usein kulki Hämeentietä pitkin. Majan vanhempien matka Raunistulaan taittui juuri näin. Kun perhe saapui Turkuun, huomasivat he, ettei heillä ollut mahdollisuutta saada heidän varallisuudellaan asuntoa Turusta. Onneksi silloisessa Maarian Raunistulassa oli vielä rakennusmaata vuokrattavana. Vuokratyöntekijä tehtiin maanomistajan kanssa ja kaupungin virkamies lahjoitti vuokratyöntekijälle. Siitten rakennettiin pieni torppa. Myöhemmin, kun vuokra-asuntojen tarve kasvoi Raunistulassa, rakennettiin torppa tilalle useamman asunon puinen rivitalo. Juuri sellainen kuin Virusmäentien nykyinen näkyy.

Majan äiti oli kotäitini vielä, kun Maja oli pienempi. Majan äiti poistuu vain harvoin Raunistulan alueelta. Kotityöt vievät koko päivän. Kaupassa käydään päivittäin ja kaikki tarvittava saadaan Raunistulasta. Leivät ja leivonnaiset ostetaan leipomosta ja muut ruokatavarat joko Tarmoon osuuskunnankaupasta, tai jostakin muusta Raunistulan puolesta. Maja muistelee usein sitä aikaa, kun äiti oli vielä kotirouvana. Silloin koti oli aina kunnossa ja asiat tuntuivat sujuvan paremmin kaikin puolin. Majan äiti joutuu aloittamaan työt koska isän palkka ei erää riitä elättämään koko perhettä. Vesi haetaan sisään vesipostista Virusmäentien päästä. Ennen vesipostista vedenhakumatka oli pidempi, kun Raunistulan alueella oli vain muutamassa pihassa kaivo, jonka vesi oli juomakelpoista. Majan perheen pihalla on kaivo, mutta sen vesi ei ole juomakelpoista. Kaivon vettä voidaan käyttää saunomiseen ja siivoamiseen. Raunistulassa ja etenkin Virusmäentienellä oli aikaisemmin paljon pieniä kauppia ja putiikkeja. Sekalavara-kauppoja oli useita, löytyi myös hattukauppa. Leipomolakin löytyi useampia.

Lähteet: Turun Yliopisto, Raunistulan Sanomat : Hanna Lahtinen
Kuvat: Hussein Messaudi Koonnut: Sirpa Riikonen

Liite 5

Työläisten Tarmo

elisa

Turun Seudun OP

Raunistulan pikku-Majan ja hänen pikkusiskonsa pitää usein keksiä koulunjälkeiset leikit itse tai naapuruston lasten kanssa. Äiti ja isä kokoontuvat töiden jälkeen milloin kenenkin torppaan keskustelemaan työlläisten oikeuksista ja teoista olojen parantamiseksi. Yhteisöllisyys kasvaa joukkovoiman tunnetta. Raunistulassa on yhteisöllisyys ollut aina tärkeä osa ihmisten eloa ja ajattelua. Ensimmäinen kauppa perustettiin alueelle yhteisöllisyyden nimissä osuuskappana vuonna 1901. Aluksi tavaroita haluttiin saada halvempaan hintaan ja siksi niitä tilattiin isossa erässä. Jakopaikaksi vuokrattiin huone torpasta. Myöhemmin perustettiin samalla torppalla "Vähäväkisten osuusliike". Osuuskauppalaki astui Suomessa voimaan tuona vuonna ja Raunistulan osuuskauppatoiminta oli maamme ensimmäinen. Osuuskaupan lisäksi osuusmeijerit olivat aikanaan toimivia esimerkkejä yhteisöllisyydestä. Vähäväkisten osuusliikkeen säännöt tiivistivät torppalaverien ideoinnin: "Jäsentensä ja paikkakunnan asukkaiden toimeentulon helpottamiseksi tarjota heille tilaisuutta ruoka- ynnä muitten tarpeittensa hankkimiseen kohtuullisilla hinnoilla".

Yksinkertaisesta ajatuksesta ja tarpeesta lähtenyt osuusliike levisi jo seuraavana vuonna ympäri Turku. 1905 täytyi jo perustaa uusi osuuskauppa, sillä vähäväkisten osuusliike toimi suurella laeilla Raunistulan ulkopuolella. Haluttiin jotain Raunistulalaista. Uuden osuuskaupan ajateltiin olevan tärkeä kotipaikkakauden takia. Yhteisöllisyys meni Raunistulassa voimantavotteleen edelle. Perustettiin Raunistulan Työväen Osuuskauppa. Tarmo oli Raunistulassa toimiva, vuonna 1897 perustettu työväenyhdistys. Vuonna 1901 rakennettu Tarmoon talo toimi yhdistyksen tiloina ja siellä järjestettiin momentaista vapaa-ajan toimintaa. Talossa toimi osuuskauppa, urheiluseuroja ja näytelmäseura. Talossa järjestettiin myös iltamia, joissa oli monipuolista ohjelmaa musiikista arpaesinein. Työläisten asema oli tuona aikana huono monessa suhteessa ja yhdistyksen tavoitteena oli parantaa sitä. Tarmo oli suosittu paikka myös perheen pienimpien keskuudessa. Teatteriesitykset sopivat yleensä kaiken ikäisille. Ja esitysten aikana oli tapana järjestää lapsille leikkejä. Pyrkivänsä pääsi voimistelemaan. Vuonna 1923 Tarmoon talo suljettiin. Työväenyhdistyksen toiminta hajaantui poliittisista kiistoista johtuen. Urheiluseurat jatkoivat toimintaansa talossa, muuten se oli tyhjillään. 1928 työväenliike lakkautettiin.

Lähteet: Turun Yliopisto, Raunistulan Sanomat: Juh Aro ja Timo, Anna-Mari Laurila, Siren, Irmeli Aho, Rakas Raunistulani (koonnut Ratanen ja Välimäki). Kuvat: Hussein Messaudi Koonnut Sirpa Riikonen

Liite 6

Raunistulan Seimi

elisa

Turun Seudun OP

Maijan pikkusiskokaan ei voi jäädä päiväksi kotiin, kun Maija meni kouluun. Hän on onnekas ja pääsee Raunistulan Seimeen hoitoon yhdessä muiden työläisperheiden lasten kanssa. Maija käy usein hakemassa hänet koulun jälkeen leikkimään kadun muiden lasten kanssa. Äidillä kun työpäivät tapaavat venyä usein. Seimi aloitti toimintansa vuonna 1928. Raunistulassa oli tapana, että perheen molemmat vanhemmat kävivät töissä. Työläisperheissä raha oli tiukalla ja äidinkin oli ansaittava. Palkat eivät kuitenkaan riittäneet lastenhoitajan palkkaamiseen kotiin. Turun Kaupunki ja Maarian Kunta avustivat Seimen toimintaa. Erilaisia tapahtumia ja iltamia järjestettiin, jotta saataisiin varoja toimintaan. Myös monet yksityiset kaupat lahjoittivat rahaa tai antoivat materiaalista avustusta kuten kankaita.

Maija taluttaa siskonsa koulumatkalla Seimeen. Tämä aiheuttaa Maijalle pienen mutkan, mutta onneksi yleensä ainakin Maijan paras ystävä Liisa suostuu kävelemään Maijan kanssa. Pikkusiskon päivä Seimessä alkaa potalla istumisella. Näin alkoi jokaisen Seimen hoidokin aamu. Lapsilla oli mahdollisuus saada hoitopäivän aikana kaksi ateriaa, joista täytyi maksaa erikseen. Ateriat olivat yleensä erilaisia vellejä ja puuroja. Aterioiden lisäksi tarjottiin pieniä välipaloja. Pikkusisko kertoo Maijalle usein myös päiväunihetistä. "Nukkuu" kun on pakko, vaikka uni tulisikaan. Pikkusisko kieriskelee usein sängyssä ja kuuntelee hoitajan hiljaista kiertelyä huoneessa ja käskyä "Pian silmät kiinni". Kaiken ikäiset lapset olivat isossa ryhmässä yhdessä ja kaikilla oli samat säännöt ja rutiinit.

Lähteet: Turun Yliopisto, Raunistulan Sanomat:
Soile Saaja
Kuvat: Hussein Messaudi
Koonnut: Sirpa Riikonen

Liite 7

Kieltolaki

elisa

Turun Seudun OP

Viikonloput ja yleensä myös suurin osa viikosta meni Matilla pullojen haeskeluun taikka niiden seurassa viettämiseen. Matti pyrki hommaamaan aina pullon tai pari myös maaseudun sukulaisilleen. Hän sai heiltä vastineeksi voita ja kananmunia, jotka olivat väliuosina kaupungissa vilhissä. Alkoholin myynti lopetettiin Suomen esikaupungeissa vuonna 1883. Raunistula joutui käsitteä osaan siten, että Raisiontien toinen puoli kului maaseutuun ja siellä saatiin myydä alkoholia. Vuonna 1985 sai mietoja alkoholijuomia enää vain valtion kontrollioimista erikois-kaupoista, joten Raunistulasta ei enää saanut laillisesti alkoholia. Tuolloin Raunistulassa alkoi alkoholin salakuljetus- ja salakapakkatoiminta. Kieltolaki astui voimaan virallisesti kesäkuussa vuonna 1919. Laki oli voimassa vuoteen 1932 saakka. Tuona aikana salakapakkatoiminta ja alkoholin salamyynti- ja kuljetus kiihtyivät koko ajan. Kieltoain viimeiset vuodet olivat hurjimmat myös Raunistulassa. Vaikka kieltolaki loppui, ei salakapakkatoiminta loppunut tuolloin. Raunistulassa oli jonkinlainen salamyynti- ja salakapakkatoimintaa vielä vuoteen 1980 saakka.

Varpuset ja Lahmat

Kielletyn alkoholin nauttimiseen löydettiin monia tapoja. Raunistulassa oli useita saunoja, joissa kylpymisen lisäksi saattoi ostaa kahvipörrä eli kahvia, jossa oli joukossa pirtua. Myös joissakin taloissa ja kahviloissa myytiin kahvipörrä. Salanimet olivat tärkeitä. Varpuseksi kutsuttiin pieniä taskumattia pirtua, ja Lahmaksi nimettiin litran pulloa. Raunistulalaiset osallistuivat kieltoainakaiseen alkoholin salakauppaan lähinnä jälleenmyyjinä, kuljettajina ja kätäjöinä. Varsinaista salakuljetusta maahan tekivät varakkaammat ihmiset. Monenlaisia salakätköjä keksittiin ja niistä jäätin usein kiinni poliisille. Joskus kuitenkin onnistuttiin harhauttamaan virkavaltaa. Esimerkiksi eräässä tapauksessa, spiritillä piilotettiin ullakolle säiliön, josta sitä putkita pitkin johdettiin keittiön vesihanoihin. Hanoista oli helppo ammottaa pirtua pulloihin. Tarinan mukaan tätä kätkeä poliisit eivät koskaan selvittäneet, vaikka mies oli yleisesti tunnettu pirtun myyjä. Eräs harmittava tapaus oli se, kun eräs talo paloi maan tasalle. Paistimannun ruostesta syttyneellä paloa yritettiin sammuttaa heittämällä tulen vesiampäriin sisältö. Tuli kuitenkin vain levisi, koska veden sijasta ämpäri oli täynnä pirtua. Jos lähdet päästä tunnelmaan ja olet täysi-ikäinen, niin maista kahvi, jonka seassa on loraus vodkaa. Nauti juoma kahvikupista.

Lähtet: Mikko Mernen, Raunistulan sähköistäminen
Turun Yliopisto
Koonnut: Sirpa Riikonen

Liite 8

Työskentely ja leivänleivennys

Elämä oli sotien jälkeen vaatimatonta. Raunistulan työläiset joutuivat säännöstelemään ja elämään hyvin vaatimattomasti. Rahaa ei jäänyt peruselinkustannusten jälkeen juurikaan ylimääräisiin huikeuksiin. Näistä syistä johtuen, tehtiin yleensä päivätyön ohella ylimääräistä rahanhankintaa. Tällaiseen leivänleivennykseen oli monia tapoja.

Alivuokraus oli suosittu leivänleivennystapa. Työläisasuntoja oli vähän Turun seudulla. Moni maalta kaupunkiin töihin tullut ei tahtonut omistaa taloa, koska maiseman vähden ajateltiin olevan tilapäistä. Maalla asuvien sukulaisten kanssa pyrittiin olemaan hyvissä väleissä ja heidän kanssaan tehtiin vaihtokauppoja erityisesti sotien aikaan, jolloin moni maalla yleinen ruokatarvike oli kaupungissa väitissä.

Erityisesti yksinäisillä naisilla oli suuri houkutus hankkia lisätienestystä alkoholin myynnillä. Heidän toimeentulonsa oli yleensä hyvin heikko. Joskus jouduttiin turvautumaan myös ryöstelyyn. Yleinen rikos tuolloin oli viedä markkinoille tulleen maalaisen rahat tai kauppatavara. Tilaisuus tällaisiin tapauksissa tehdä varkaan, kun humaltunut maalainen oli helppo kohde.

Kaikenlainen luovuus puhkesi kukaan Raunistulassa. Osakseen tämä johtui siitä, että sen ajan kausityöläisillä oli aikaa käytössään. Useat miehet olivat esimerkiksi palkkatöissä vain kesä-aikaan jolloin heidät työllistivät rakennukset. Talvella näperreltiin monenlaisia puu- ja käsitöitä, joita kaupusteltiin. Suosittuja olivat rotanloukut, luudat ja puukonpäät ym. pienet hyötyesineet. Tavallista oli myös pantata omaisuutta talveksi. Uskottiin, että kun kesä ja työt taas alkavat, saadaan tavarat lunastettua takaisin.

Yksi mielenkiintoisimmista leivänleivennystavoista lienee kuitenkin ollut Tuomen Erkillä. Suurin osa raunistulalaisista oli tavallista työssäkäyvä kansaa. Asuinalueen ilmapiiri oli kuitenkin sen verran salliva, että mukaan mahtui joitakin lailapuolenkulkijoitakin. Tuomen Erkki oli taitava maalari ja piirtäjä. Hän oli myös siinä määrin sosiaalinen ja mielenkiintoinen persoonallisuus, että kaikki tunsivat hänet ja seurasivat hänen vaihteitaan. Jopa virkamiehet ja poliisitkin pitivät Tuomen hauskoista jutuksista. Hän käytti lahjojaan rahojen väärentämiseen ja oli hyvin tarkka ja taitava siinä hommassa. Hän oli erityisen tarkka maineestaan ja ylpeä siitä, että oli taitavin rahanväärentäjä. Väärentämisen lisäksi Tuomi käytti lahjojaan hyökyttävienkin tarkoituksiin. Hän maalasi esimerkiksi teatterin kulliseja. Hän joutui vankilaan useampaan otteeseen ja siellä ollessaan maalasi kammilla kuvia mm. haatu-arkkuihin. Tuomi sai lisätienestä tuloja myymällä ja onpa hän tehnyt muutamia kattomaalauksikin yksityisasuntoihin.

Lähteet: Matti Laakso, Paulina Maula, Anna-Maija Sippola, Sami Koponen ja Kari Teräs; Raunistulan Sanomat, Turun Yliopisto. Turkkia Myylykyliä; Rakas Raunistula (koonnut Rantanen&Välämäki) Koonnut: Sirpa Riikonen

Liite 9

Virusmäentie

Vältilä

Yksi tapa kuvata Raunistulaa ja muita sen kaltaisia lähiöitä on sana vältilä. Lähiöitä, jotka ovat syntyneet nopeasti ja hallitsemattomasti, suuresta edullisten asuntojen tarpeesta johtuen.

Raunistula oli ja on tavallaan on edelleen vältilänä maaseudun ja kaupungin välillä. Siellä sekoittuvat erilaiset elämäntyyli ja arjen kulttuurit. Yhteisöllisyys eli Raunistulassa vahvasti kuten maaseudulla. Toisten asioista oltiin kiinnostuneita ja yhdessä tehtiin paljon. Asuminen oli vapaampaa kuin kaupungissa, sillä pienillä palstoilla oli tilaa viijellä ja pitää elämää. Myös luova yritteliisyys oli monin tavoin esillä. Kuitenkin kaupungin huicetukset ja palkkatyö kuuluvat raunistulalaisten arkeen. Erotuksena maaseudun arkeen erotettiin työ- ja vapaa-aika myös Raunistulassa toisistaan.

Lähteet: Paulina Maula, Kari Teräs; Raunistulan sanomat, Turun Yliopisto. Koonnut: Sirpa Riikonen

Matti heräsi usein aamulla Leipuri Kastun laulamiin aarioihin. Koko Virusmäentie raketi komeista lauluista. Leipuri Kasta päätyikin myöhemmin oopperalaulajaksi Eurooppaan. Matti aloittikin päivänsä usein Leipuri Kastun leipomosta tuoreella pullalla. Pullasta tuli hänellä aina lapsuuden muistot mieleen. Hän oli asunut aina nelikuisesta saakka Virusmäentienellä. Hänen biologinen äitinsä oli tuonut Mattin ottopojaksi lapsettomalle perheelle, joka oli ilmoittanut lehdessä ottavansa mielellään lapsen kotiinsa elätettäväksi. Mattin nuori äiti ei voinut häntä pitää, koska oli piikana isossa kartanassa, jossa oli paljon työtä ja isäntäväki valitti piikatyön itkevistä vauvasta.

Totta toinen puoli

Raunistulan maine on legendaarinen ja elää osittain vieläkin. Kun Turussa kysyi neuvoa Raunistulan löytämiseksi niin vastaukseksi sai usein seuraavanlaisen kommentin: "Kuulkaa ku te meette tota tietä ja siltteko teil on muutama kivenkolhu päis ja muutana puukonpisto persees ni siltte ootte ihan keskel Raunistulaa" Raunistulassa tiedettiin tapahtuvan paljon tappeluita. Siellä oli salakapakoita ja prostituutioitakin. Poliisit eivät kerenneet vatsua esikaupunkialueella. 1901-1913 Maaria olikin rikollisilastoissa kirjassa Turun esikaupungeista. Turun kaupunkilaiset tulivat viettämään vapaa-aikaa Raunistulan ja toivat oman osansa rikollisilastoihin. Myös maalta kaupunkiin matkavasta monella oli sukulaista Raunistulassa ja he yöpyivät esimerkiksi markkina-aikaan heidän luonaan. Tuolloin Raunistulassa oli markkinahumua.

Suurin osa raunistulalaisista kuitenkin paheksui rätinöintiä ja rikollisuutta. Valitettavasti aseta niiden lopettamiseen ei oikeastaan ollut. Kuitenkin 1910 -luvulla saatiin järjestettyä säännöllisiä poliisipartioita, joiden avulla rettelöinti vähentyi. Erityisesti Raunistulan rauhoittamiseen vaikuttivat kuitenkin alueen asukkaat itse. He alkoivat järjestää enemmän yhteisöllistä toimintaa ja Tarmo perustettiin. Suuri merkitys oli urheiluseuroilla, joita perustettiin 1900- luvun alussa. Miehet saattoivat purkaa energian urheiluun.

1920 -luvulla Raunistula oli jo rauhoittunut huomattavasti. Sisällissodan vaikutus kuitenkin tuntii vielä ja levottomuutta ilmeni. Kielholaki toi omat ongelmansa 1920 -lukuun. Jolloin Raunistula tuli tunnetuksi salakapakoistaan.

Raunistulalaiset pitivät yhtä monessa asiassa. Pojat pitivät erityistä huolta alueesta. Tapania oli kokoontua teiden varsille katselmaan kulkijoita. Vieralla ei useinkaan ollut mahdollisuutta kulkea rauhassa ohi. Jos vieras tuli saattamaan raunistulalaistyttö kotiin, ei hän yleensä tappelutta päässyt lähtemään.